

Effektanalyse af begrænset adgang til førtidspension: betydning for arbejdsmarkedstilknytning

Aarhus, 15. 12. 2017

$$E[Y_t|D] = \delta + \sum_{\tau=t_2}^T \delta_{\tau} I_{\tau} + \gamma^D D + \sum_{\tau=t_2}^T \gamma_{\tau}^D I_{\tau} D$$

Indhold

Sammenfatning	3
Indledning	5
Databeskrivelse	6
Populationsudvælgelse	6
Arbejdsmarkedsdata	8
Uddannelsesdata	9
Sundhedsdata	9
Beskrivelse af de forskellige populationer	9
Udviklingen i tildeling af førtidspension	10
Beskrivelse af populationens arbejdsmarkedstilstand 104 uger efter observationsugen	11
Førtidspensionstildeling på tværs af kommuner	14
Litteraturoversigt	18
Metodeafsnit	22
Resultater	25
Resultater for kontanthjælpsmodtagere	25
Resultater for sygedagpengemodtagere	29
Resultater for ledige på ledighedsydelse	32
Resultater når der inkluderes ressourceforløb	34
Referencer	35
Appendiks A: DREAM-koder	37
Appendiks B: Beskrivende statistik	38
Appendiks C: Litteratursøgningen	45
Appendiks D: Resultater inklusiv ressourceforløb	46

Sammenfatning

Denne rapport foretager en kvantitativ analyse af udviklingen i arbejdsmarkedsstatus for tre populationer af ydelsesmodtagere der forventes at blive påvirket af førtidspensionsreformen fra 2013. Rapporten er en teknisk delrapport og læses bedst i sammenhæng med den endelige evalueringsrapport.

Der fokuseres på personer der er på enten kontanthjælp, ledighedsydelse eller sygedagpenge. Analysen inddrager en række karakteristika for de inkluderede personer herunder deres uddannelse, alder, køn, etnicitet, ydelseshistorik og helbredssituation. På baggrund af en statistisk analyse foretages en sammenligning af udviklingen i arbejdsmarkedsstatus for ledige før reformen med ledige efter reformen for at opnå et billede af om reformen har påvirket arbejdsmarkedets funktionsmåde. Analyserne i rapporten giver ikke mulighed for at drage håndfaste konklusioner, da det ikke er muligt at lave kausale fortolkninger på baggrund af de benyttede metoder. Der er dog nogle klare mønstre i udviklingen der bevidner om, at reformen – formentlig i samspil med andre tidssammenfaldende reformer på arbejdsmarkedet – har påvirket de relevante populationer.

Hovedresultaterne fra rapporten er:

- Der er en markant nedgang i tilgangen til førtidspension efter reformen. Dette gælder for alle typer af ydelsesmodtagere.
- For kontanthjælps- og sygedagpengemodtagere er der efter reformen en større andel der overgår til beskæftigelse.
- For kontanthjælps- og sygedagpengemodtagere er der efter reformen en større andel der er i virksomhedsrettet aktivering eller i fleksjob.
- For ledighedsydelsesmodtagere er der en større andel der overgår til et fleksjob.
- For kontanthjælps- og sygedagpengemodtagere er der efter reformen en større andel der forbliver på henholdsvis kontanthjælp og sygedagpenge.

Samlet set er vurderingen, at reformen har sat et tydelig præg på arbejdsmarkedssituationen for de personer i de tre ydelseskategorier, som er i målgruppen for førtidspension. Denne gruppe er efter reformen tydeligt mindre tilbøjelige til at blive visiteret til førtidspension. Der er sket en betydelig stigning i brugen af fleksjob, hvilket formentlig kan tilskrives både den begrænsede mulighed for at blive visiteret til førtidspension og den mere fleksible fleksjobordning. Der er også indikationer af en mere aktivistisk tilgang i kommunerne, da brugen af virksomhedsrettet aktivering og fleksjob øges for borgere på kontanthjælp og på sygedagpenge. Der er sket en positiv udvikling i beskæftigelsesomfanget for kontanthjælps- og sygedagpengemodtagere. Denne udvikling kan være

påvirket af førtidspensionsreformen, men kan også skyldes øvrige reformer, som kontanthjælpsreformen og sygedagpengereformen, i samme periode, eller ændringer i den aktive arbejdsmarkedspolitik udover de der er impliceret af førtidspensionsreformen. Den positive beskæftigelsesudvikling kan også skyldes, at den statistiske model ikke i tilstrækkelig grad kan korrigere for de konjunkturmæssige forskelle der er før og efter reformen, eller at der er nogle karakteristika på tværs af populationerne der påvirker sandsynligheden for at finde beskæftigelse og som ikke fanges i modellen.

Indledning

Denne rapport indeholder en kvantitativ vurdering af konsekvenserne af reformen af førtidspension og fleksjob, der blev gennemført pr. 1. januar 2013. Med reformen af førtidspension og fleksjob blev adgangen til førtidspension for personer over 40 år begrænset, og for personer under 40 år blev den afskaffet, med mindre det var åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen. I stedet var idéen, at udsatte borgere skulle have en individuel og tværfaglig indsats i et eller flere ressourceforløb med henblik på at udvikle deres arbejdsevne og hjælpe dem på vej mod job eller uddannelse. Endvidere blev der også foretaget en række ændringer af fleksjobordningen. Blandt andet blev den gjort mere fleksibel i forhold til borgere, der kun kan varetage få ugentlige arbejdstimer.

Rapporten indeholder som nævnt en kvantitativ vurdering af, hvordan reformen har påvirket arbejdsmarkedets funktionsmåde for de personer, der bliver påvirket af de nye regler for tilkendelse af førtidspension og visitering til fleksjob. Rapportens resultater vil indgå i en samlet evaluering af reformen, og denne rapport kan derfor betragtes som en teknisk delrapport i forhold til den generelle evaluering af reformen.

Denne rapport indeholder først en præsentation af de anvendte datakilder. Herefter følger en kortfattet præsentation af effekterne af reformer af førtidspensionssystemer i andre lande. Dernæst vil den metodemæssige tilgang blive præsenteret og endelig vil rapporten afsluttes med en præsentation af de fundne resultater.

Databeskrivelse

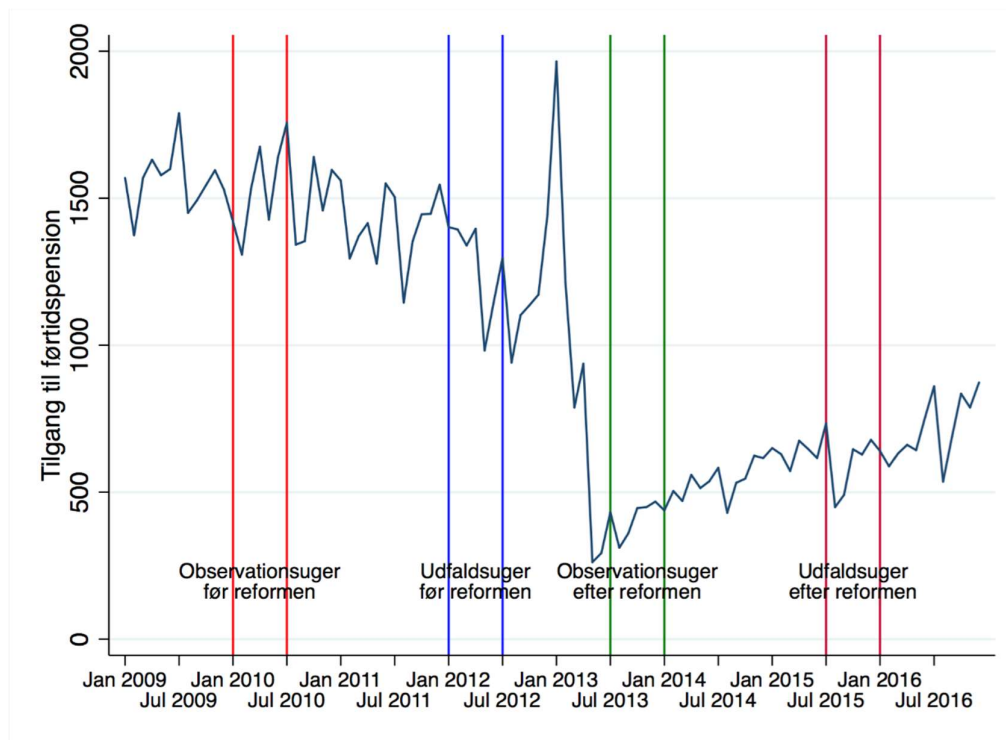
Herunder beskrives de data, der anvendes i rapporten. Analyserne i denne rapport baseres på data fra tre hovedkilder: arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet og sundhedsvæsenet.

Populationsudvælgelse

Målgrupperne som analyseres i denne rapport består af kontanthjælps-, ledighedsydelses- og sygedagpengemodtagere. De benyttede DREAM-koder fremgår af appendiks A. Begrundelsen for netop at følge disse tre grupper af ydelsesmodtagere er, at det vurderes især at være disse grupper på arbejdsmarkedet, der er berørte af førtidspensions- og fleksjobreformen.

I modellerne i analysen estimeres, som beskrevet nedenfor, effekten af førtidspensions- og fleksjobreformen ved at følge individer i målgrupperne før og efter reformen i op til to år fra præspecificerede observationsuger. For at sikre at før-reforms-populationerne ikke når at blive omfattet af reformen indenfor disse to år kan observationsugen for vores kontrolgruppe senest placeres i uge 52 2010. Da der er en ophobning af førtidspensionssager omkring tidspunktet for reformen, vælges før-reform grupperne således, at deres 2-års udfald sker inden denne ophobning af tildelingssager, men stadig tidsmæssigt så tæt på reformen, at analyserne opnår maksimal troværdighed. Det er derfor besluttet at udtrække alle kontanthjælps-, ledighedsydelses- og sygedagpengemodtagere i uge 1 og uge 27 2010 som vores før-reform-population. Figur 1 illustrerer tidspunkterne for hvornår de forskellige grupper er udtrukket og observeret.

Figur 1. Udvælgelsestidspunkter

Anm: Figuren viser hvilke uger de enkelte populationer er udtrukket. De to røde (grønne) linjer viser således, at før-reform (efter-reform) gruppen er udtrukket i henholdsvis uge 1 og uge 27 i 2010 (uge 27 i 2013 og uge 1 i 2014). De seneste observerede udfaldsuger for før-gruppen (efter-gruppen) er angivet ved de to blå (mørkerøde) linjer. Den gennemgående blå linje viser de månedlige tildelinger af førtidspension. Kilde: www.jobindsats.dk.

Der er hhv. 192.569, 25.641 og 167.096 personer i før-reform grupperne for kontanthjælps-, ledighedsydelses- og sygedagpengemodtagere. Ligeledes udvælges efter-reform-populationerne til alle kontanthjælps-, ledighedsydelses- og sygedagpengemodtagere i uge 27 2013 og uge 1 2014. Denne udvælgelse sikrer, at vi først måler indsatsgrupperne efter ophobningen af førtidspensionssager er overstået, at vi har tilstrækkeligt store populationer, samt at vi tidsmæssigt måler arbejdsmarkedstransitioner tilstrækkelig tæt på reformtidspunktet. Samlet set består de tre indsatsgrupper af hhv. kontanthjælps-, ledighedsydelses- og sygedagpengemodtagere af 252.221, 28.028 og 144.273 observationer. Der er en relativ stor stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere fra før-reform gruppen til efter-reform gruppen. Denne stigning kan skyldes forskellige forhold og er i overensstemmelse med udviklingen i kontanthjælpsmodtagere opgjort i jobindsats.dk. Blandt andet kan stigningen skyldes effekterne af dagpengereformen fra 2010 der reducerede dagpengeperiodens længde og medførte, at personer der tidligere kunne modtage dagpenge overgik til kontanthjælp. Derudover kan den reducerede brug af førtidspension

som der fremgår af figur 1 også have medført flere på kontanthjælp og endelig kan den generelle konjunktursituation også have bidraget til et øget antal personer på kontanthjælp. Fra sygedagpengemodtagere ses et fald i efter-reform gruppen i forhold til før-reform gruppen. Dette kan blandt andet skyldes, at den såkaldte arbejdsgiverperiode blev udvidet fra 3 uger til 30 dage fra 2. januar 2012.

For gruppen af kontanthjælpsmodtagere vil der være et særsomt fokus på aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med en ydelsesanciennitet på mere end 2 år. Disse grupper er udvalgt dels fordi det må forventes, at de i større grad end den samlede gruppe er i målgruppen for førtidspension, og dels fordi de ikke er direkte påvirket af kontanthjælpsreformen fra januar 2014, der reducerede ydelserne for de jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år.

Arbejdsmarkedsdata

Vi har til denne rapport indhentet arbejdsmarkedsdata via alle overførselsforløb fra DREAM-databasen samt alle beskæftigelsesforløb fra e-Indkomstregisteret, leveret af Danmarks Statistik. Fra disse arbejdsmarkedsdata udtrækkes de tre målgrupper. Analyserne estimerer reformeffekterne ved at se på arbejdsmarkedstransitioner op til to år fra de præspecifiserede observationsuger før og efter reformen.

Vi opretter endvidere en lang række forklarende variable fra arbejdsmarkedsregistre: Matchkategori (ingen, 1, 2 eller 3) og kvartalsvise arbejdsmarkedshistorikker (beskæftigelsesgrad, tid som arbejdsmarkedssparat, ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælpsmodtager, ledighedsydelsesmodtager og sygedagpengemodtager) op til tre år inden observationsugen. Endvidere får vi fra DREAM-databasen information omkring køn, alder, etnicitet samt kommune. Endeligt har vi via jobindsats.dk udtrukket antallet af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere samt antal opslåede stillinger i hver kommune i måneder med observationsuger, så vi herfra kan beregne et (for både tid og geografi) dynamisk mål for, hvor mange ledige stillinger der eksisterede per ledig borger på tidspunkterne for populationsudvælgelse. Dette gøres for at kontrollere for noget af den konjunkturmæssige variation, modellen ellers ikke vil være i stand til at opfange, og som ellers ville kunne overvurdere reformestimerne.

Uddannelsesdata

Via Danmarks Statistik har vi koblet uddannelsesoplysninger på de udtrukne personer, således at vi er i stand til at måle uddannelsesniveaue for hver person i observationsugerne og inkludere dette som forklarende variabel i de statistiske modeller. Endvidere giver disse data os oplysningen om hvorvidt personen, i året inden udtrækning til én af de tre målgrupper, var under uddannelse.

Sundhedsdata

Sluttelig har vi via Danmarks Statistik tilkoblet en række sundhedsoplysninger for hvert individ. Fra landspatientregistret har vi alle somatiske og psykiske diagnoser stillet op til tre år inden observationsugen, mens vi fra sygesikringsregistret opnår viden om antal besøg samt ydelsespris hos praktiserende læger. Diagnoserne er i analyserne delt op i hhv. 11 somatiske og 11 psykiske hovedgrupper. Disse hovedgrupper er dannet ud fra ICD-10 klassifikationer. De er vist i tabel B.4 i appendiks B.

Beskrivelse af de forskellige populationer

I appendiks beskrives baggrundskaraktistika for før-reform og efter-reform grupperne for de tre ydelsestyper. Der fremgår af de viste tabeller, at der ikke er markante forskelle på før-reform og efter-reform grupperne. Selv om forskellene er små vil en del af dem være statistisk signifikante på grund af det store antal observationer. Der er ikke rapporteret egentlige balancetests, da der ikke er tale om et lodtrækningsforsøg og da der efterfølgende korrigeres for evt. forskelle i de forklarende variable i de statistiske modeller.

Et element i førtidspensionsreformen var som tidligere nævnt, at der blev oprettet ressourceforløb. Det betyder, at der i før-reform grupperne kan være typer af personer, der som følge af reformen ville have været i et ressourceforløb frem for den ydelse de var på inden reformen. Det kunne således eksempelvis være tilfældet, at de forskellige populationer efter reformen på gennemsnittet er tættere på arbejdsmarkedet, hvis der er løftet en del af de potentielle ydelsesgrupper over i ressourceforløb.

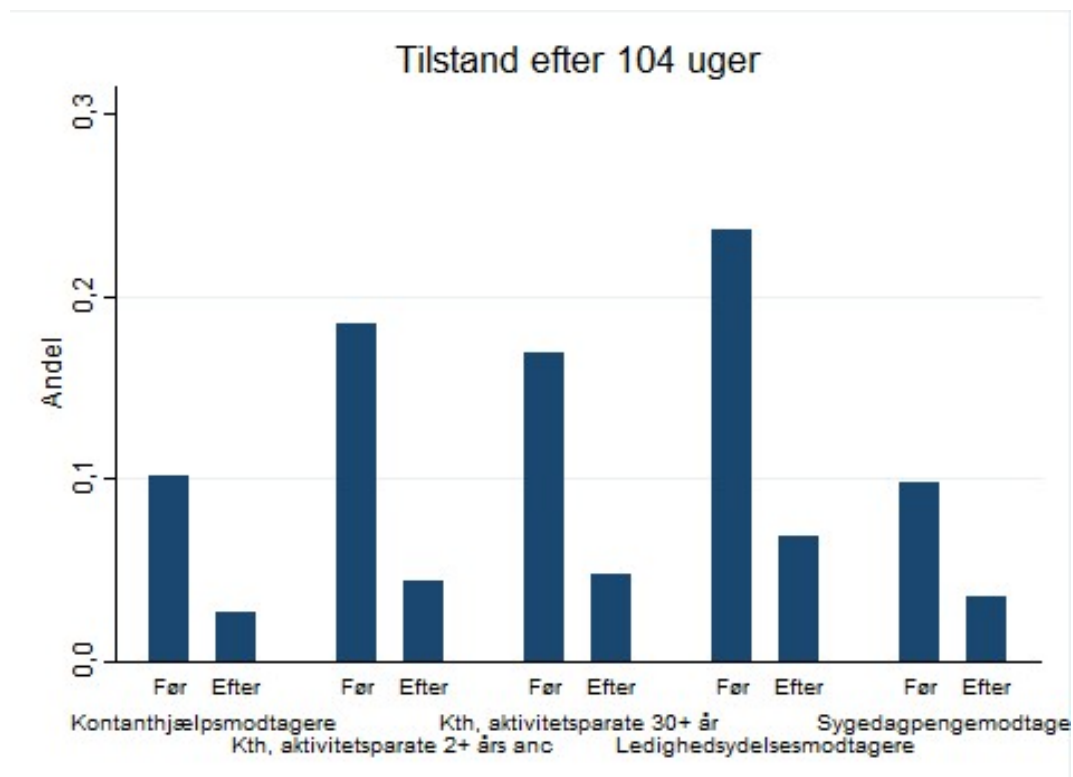
På tidspunkterne for udvælgelsen af efter-reform grupperne er der 2810 observationer i ressourceforløb. Det svarer til ca. 0,6% af observationerne i efter-reform populationen. Det kan ikke udelukkes, at det ville påvirke resultaterne i denne analyse, hvis disse observationer var fordelt på en af de tre ydelser i stedet for på ressourceforløb. Der er imidlertid tale om en relativt lille gruppe og der er ikke noget der tyder på, at efter-reform populationerne har stærkere

arbejdsmarkedstilknytning end før-reform grupperne. Faktisk gælder det for alle tre populationer, at beskæftigelseshistorikken i efter-reform populationerne er svagere end i før-reform populationerne. Det tyder således ikke på, at efter-reform grupperne er markant tættere på arbejdsmarkedet som følge af oprettelse af ressourceforløb.

Det kan naturligvis ikke udelukkes, at oprettelsen af ressourceforløb har betydning for udviklingen i arbejdsmarkedsstatus for de tre populationer, men da omfanget af ressourceforløb er beskedent og da der ikke er synlige tegn på at populationerne er markant forskellige i før- og efter-reform populationerne antyder det at den potentielle bias i analyserne vil være beskeden. Den potentielle bias vil formentlig trække i retning af at give en mere positiv udvikling i arbejdsmarkedsstatus, hvis ressourceforløbene inkluderer de personer der har størst sandsynlighed for at overgå til førtidspension og ikke forlade offentlige ydelser til fordel for ordinær beskæftigelse eller et fleksjob. Denne potentielle bias skal tages med i betragtningerne i den videre analyse.

Udviklingen i tildeling af førtidspension

For at få et billede af hvordan førtidspensionsreformen har påvirket tilgangen til førtidspension på tværs af de fulgte populationer viser figur 2 andelen i henholdsvis før- og efter-reform grupperne der var overgået til førtidspension 104 uger efter de udvalgte observationsuger.

Figur 2. Andel på førtidspension 104 uger observationsugen, opdelt på ydelser

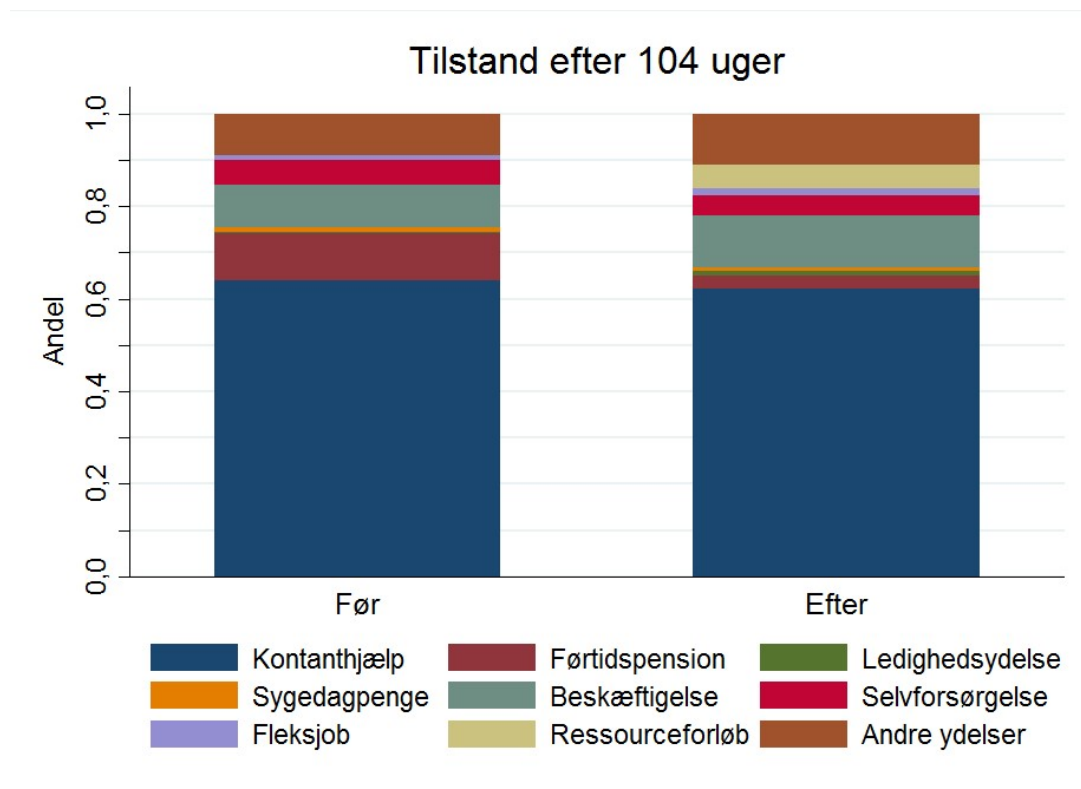
Anm: Figuren viser hvor stor en andel af de forskellige populationer der er på førtidspension 104 uger efter de relevante observationsuger.

Det fremgår af figur 2, at der er sket et markant fald i tildelingen af førtidspension. For alle de inkluderede populationer i denne rapport er der sket en mere end halvering af andelene på førtidspension.

Beskrivelse af populationens arbejdsmarkedstilstand 104 uger efter observationsugen

I dette underafsnit, vises hvilken arbejdsmarkedstilstand før- og efter populationerne befinder sig i 104 uger efter de prædefinerede observationsuger. Dette giver et groft billede af, hvordan reformen har påvirket de tre populationerne af ledige i de tre forskellige ydelseskategorier, der er fokus på. Definitionerne på de forskellige destinationer er angivet i Appendiks A. Beskæftigelsestilstanden er i figurene herunder, såvel som de statistiske modeller, defineret som at den oprindelige DREAM kode er blank og der samtidig er en positiv lønindkomst (fra elndkomst) i den måned, (hovedparten af) ugen ligger i.

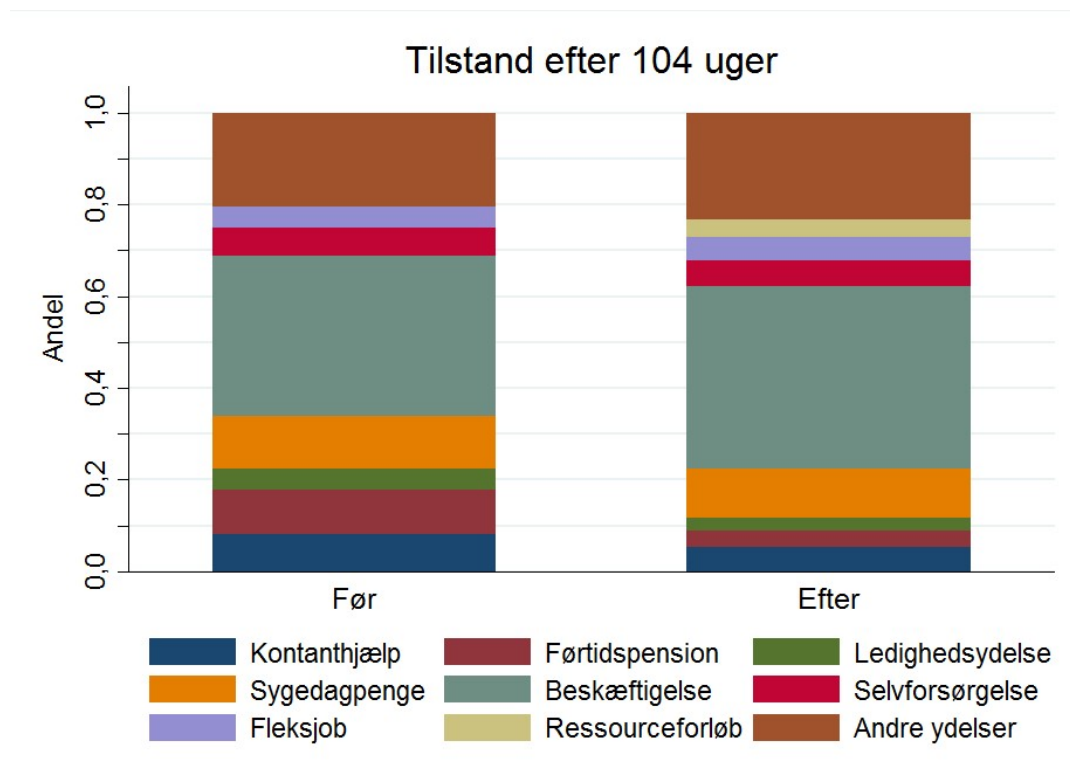
Figur 3: Arbejdsmarkedstilstand 104 uger efter observationsugen, kontanthjælpsmodtagere

Anm: Figuren viser hvilken arbejdsmarkedstilstand personer, der er på kontanthjælp på et givet tidspunkt, befinder sig i 104 uger efter observationsugen. Ledige i før-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 1 eller uge 27 2010, mens personer i efter-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 27 i 2013 eller uge 1 i 2014.

Figur 3 skal læses sådan, at fx omkring 64% af de der var på kontanthjælp i observationsugen (100%) stadig er det 104 uger herefter i 'før-populationen', mens den tilsvarende andel i efter-populationen er lidt lavere, omkring 62%. Figuren viser, igen, at der er markant færre, der – 104 uger efter observationsugen – er overgået til førtidspension blandt kontanthjælpsmodtagere efter reformen. Samtidig ses, at den nye ydelse, ressourceforløb, bliver destination for omkring 5% af populationen af kontanthjælpsmodtagere efter reformen. Endvidere er det også tydeligt, at der er en større andel i beskæftigelse og på andre ydelser efter reformen.

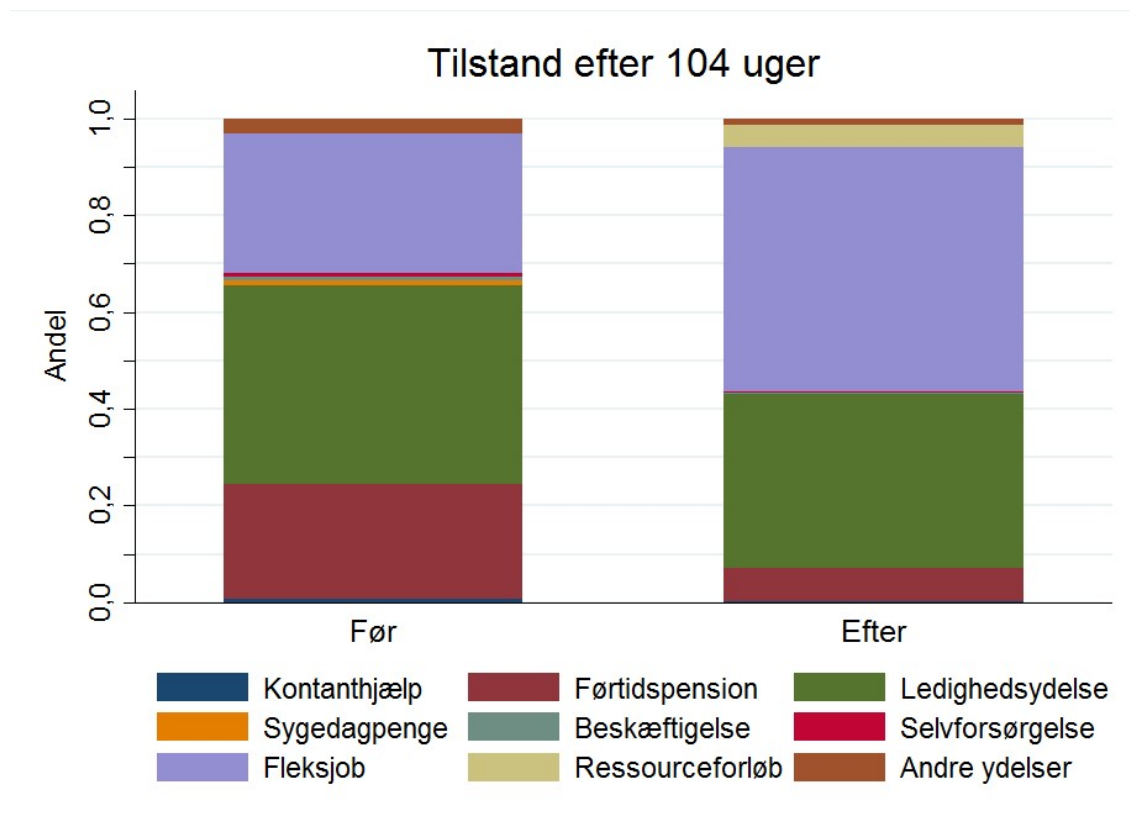
Figur 4: Arbejdsmarkedstilstand 104 uger efter observationsugen, sygedagpengemodtagere

Anm: Figuren viser hvilken arbejdsmarkedstilstand personer, der er på kontanthjælp på et givet tidspunkt, befinder sig i 104 uger efter observationsugen. Ledige i før-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 1 eller uge 27 2010, mens personer i efter-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 27 i 2013 eller uge 1 i 2014.

Figur 4 viser, at der er markant færre, der overgår til førtidspension blandt sygedagpengemodtagere efter reformen og at der er en tilgang til ressourceforløb. Endvidere er det også tydeligt, at der er en større andel i beskæftigelse og på andre ydelser efter reformen.

Figur 5: Arbejdsmarkedstilstand 104 uger efter observationsugen, ledighedsydelsesmodtagere

Anm: Figuren viser hvilken arbejdsmarkedstilstand personer, der er på kontanthjælp på et givet tidspunkt, befinder sig i 104 uger efter observationsugen. Ledige i før-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 1 eller uge 27 2010, mens personer i efter-gruppen er personer der var på kontanthjælp i uge 27 i 2013 eller uge 1 i 2014.

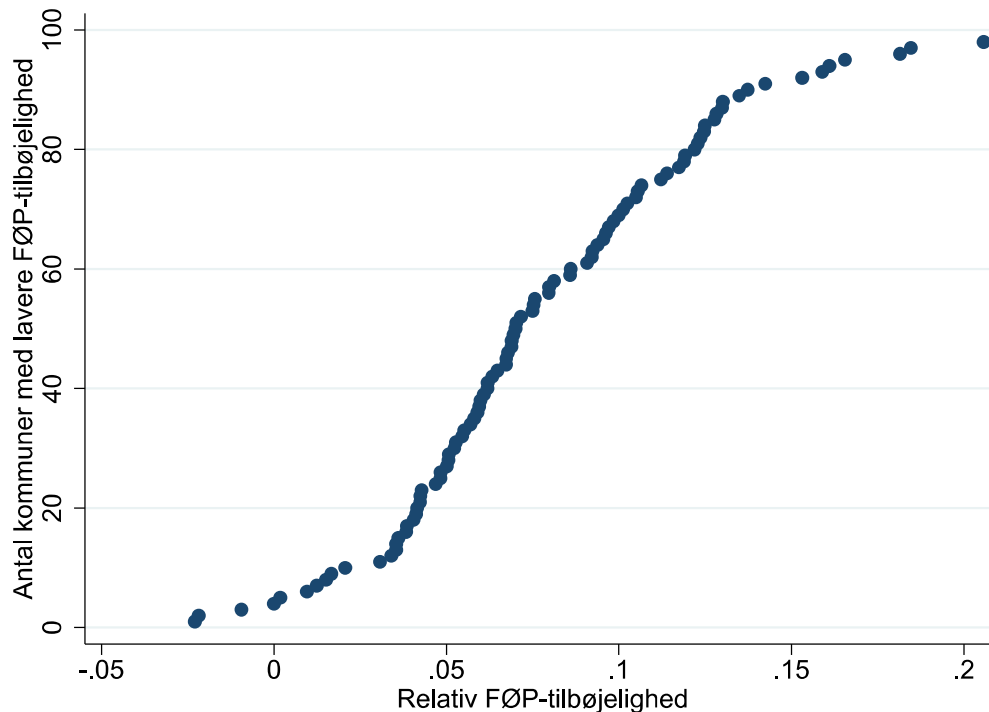
Figur 5 viser, at der er markant flere der påbegynder et fleksjob efter formen og at der er en tilgang til ressourceforløb blandt ledighedsydelsesmodtagere.

Førtidspensionstildeling på tværs af kommuner

Der er en udtalt forskel på tværs af kommuner med hensyn til hvor stor en andel af kommunens borgere, der er blevet tildelt førtidspension. I denne rapport vil vi beskrive denne forskel ved et summarisk mål, der defineres nedenfor, og undersøge om disse kommunale forskelle kan udnyttes til at evaluere effekterne af førtidspensionsreformen. For at synliggøre de kommunale forskelle estimeres en lineær regressionsmodel, hvor den afhængige variabel er en indikator for overgang til førtidspension senest 104 uger efter de prædefinerede observationsuger. I denne model anvendes således de to før-reform kohorter der er på kontanthjælp i uge 1 eller uge 27 i 2010. Der betinges i analysen på en lang række forklarende variable, og der estimeres parametre til en kommunedummy

for hver kommune (hvor Københavns kommune er reference-kommunen). Resultatet af denne estimation kan ses i figur 6, der viser de estimerede kommunedummyvariable i et fordelingsdiagram.

Figur 6. Fordeling af kommune dummyvariable for tildeling af førtidspension 104 uger efter observationsugerne

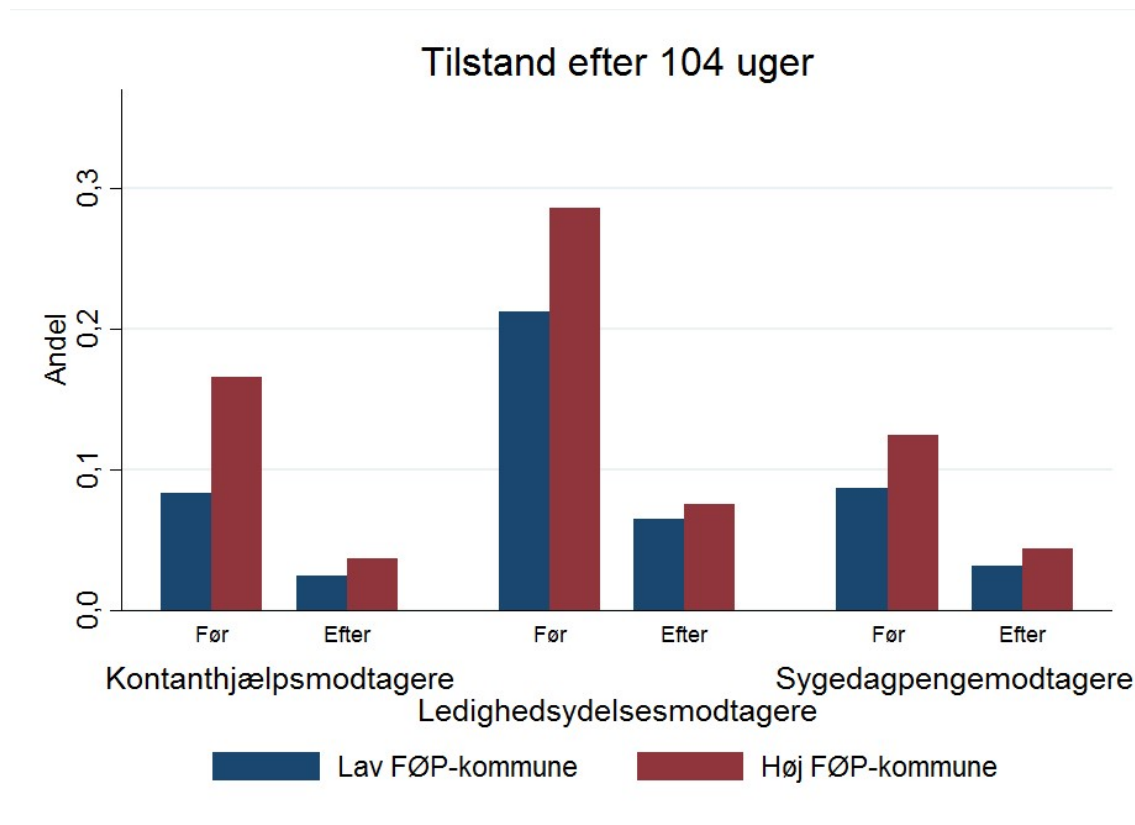
Anm. Figuren viser et fordelingsdiagram for kommunedummys i en lineær sandsynlighedsmodel, hvor den afhængige variabel er andel på førtidspension blandt kontanthjælpsmodtagere i uge 1 eller uge 27 i 2010 når deres arbejdsmarkedsstatus observeres 104 uger senere end observationsugerne. Der betinges i regressionen på en lang række baggrundskaraktistika.

Det kan ses af figur 6, at der en markant forskel på tværs af kommuner. Nogle kommuner har tildelt førtidspension til op til 20%-point flere kontanthjælpsmodtagere 104 uger efter de prædefinerede observationsuger end andre, selv når der korrigeres for forskelle i baggrundskaraktistika. Baseret på figur 6 inddeles kommunerne i to grupper afhængig af om deres relative tildelingstilbøjelighed er større eller mindre end 0,1. Kommuner med en tildelingstilbøjelighed over 0,1 benævnes *høj-*

tildelingskommuner og kommuner med en tildelingstilbøjelighed under 0,1 benævnes *lav-tildelingskommuner*¹.

For at få et indtryk af hvordan førtidspensionsreformen har påvirket henholdsvis høj- og lav-tildelingskommuner viser figur 7 tildelingen af førtidspension for de tre ydelsesgrupper målt 104 uger efter de prædefinerede observationsuger før og efter reformen.

Figur 7. Andel på førtidspension for høj- og lav-tildelingskommuner, opdelt på ydelsesgrupper

Som det tydeligt fremgår af figur 7 er der for alle tre ydelsesgrupper et markant fald i tildelingen af førtidspension efter reformen, og dette fald er markant større for de kommuner, der er klassificeret som høj-tildelingskommuner. Reformen har således påvirket adfærden i kommunerne med forskellig styrke, og denne forskellighed vil danne baggrund for en senere empiriske analyse, hvor de

¹ Der er også foretaget andre opdelinger hvor de 20 kommuner med højest tildeling er blevet sammenlignet med de 20 kommuner med lavest tildeling, eller hvor kommuner over medianen er blevet sammenlignet med kommuner under medianen. Da de forskellige opgørelser ikke giver anledning til markant forskellige resultater vil fokus i denne rapport være på opdelingen efter principperne angivet i teksten.

kommunale forskelle vil blive udnyttet til at estimere reform-effekten i en difference-in-differences model.

Litteraturoversigt

I dette afsnit gennemgås den internationale litteratur, som har behandlet effekter af reformer af førtidspensionslignende ordninger. Der er fokus på reformer der er rettet mod at begrænse tilgangen til førtidspension. Søgestrategien er dokumenteret i appendiks C.

Der findes en del studier, hvor effekten af førtidspensionslignende (disability benefits) ordninger på tilgangen til førtidspension evalueres. Der er imidlertid meget få studier, som analyserer beskæftigelseseffekter af denne type reformer. Der er således et hul i litteraturen, da der er stor risiko for, at især helbredsmæssigt udsatte borgere ikke er i stand til at opnå beskæftigelse i væsentligt omfang, hvis adgangen til førtidspension reduceres. Der er derfor en risiko for, at de så i stedet overgår enten til andre forsørgelsesyndelser eller bliver selvforsørgende på anden vis end via beskæftigelse.

Coile m. fl (2014) analyserer udviklingen i andelen på førtidspension på tværs af lande, og undersøger både hvorledes disse kan henføres til reformer og hvordan sammenhængen med andelen i beskæftigelse udvikler sig. De konkluderer bl.a., at variationer over tid i andelen på førtidspension er uden sammenhæng til den generelle helbredsudvikling. Endvidere viser de, at andelen på førtidspension er stærkt negativt sammenhængende med uddannelsesniveaue, også efter at der er kontrolleret for helbred. Endelig påviser de en bemærkelsesværdig negativ sammenhæng mellem andelen på førtidspension og andelen i beskæftigelse, som dog ikke nødvendigvis er kausal.

Böheim og Leoni (2016) diskuterer førtidspensionsreform strategier i OECD lande, men analyserer ikke effekter af disse. Böheim og Leoni (2015) analyserer beskæftigelseseffekter for borgere over 50 i Europa af førtidspensionsreformer og finder indikationer på positive beskæftigelseseffekter, men der er ikke tale om overbevisende resultater.

Holland i 90'erne udgjorde et eksempel på konsekvensen af en relativt let adgang til at opnå førtidspension. I perioden 1998-2006 gennemførtes derfor en række reformer med henblik på at reducere antallet af førtidspensionsmodtagere (se eksempelvis Van Sonsbeek og Gradus (2013) og Koning og Lindeboom (2015)). Disse reformer havde samlet set en stor effekt, men hidtil har ingen set på de enkelte reform-komponenter hver for sig. Van Sonsbeek og Gradus (2013) viser, at de reformer, som rettedes mod at begrænse tilgangen til førtidspension var langt mere effektive end de, som forsøgte at bringe førtidspensionsmodtagere tilbage på arbejdsmarkedet. Reformerne kunne inddeles i fire brede kategorier; 1) 'experience rating', 2) gatekeeper protocol; en plan/protokol som skulle udarbejdes for den sygemeldtes gradvise tilbagevenden til arbejde, og som indebar en strengere screening af ansøgninger om førtidspension 3) strengere krav for at opnå og

bevare DI, og 4) WIA (Work og Income Act) reformen, som introducerede en midlertidig førtidspensionydelse for borgere med ikke-kronisk nedsat arbejdsevne eller med en kronisk reduceret, men dog eksisterende, arbejdsevne, og forøgede minimumskravet til nedsat arbejdsevne fra 15 til 35%.² Van Sonsbeek og Gradus (2013) undersøger effekterne af opstramninger i adgangen og incitamenterne til førtidspension i Holland i starten af nullerne på tilgangen til førtidspension og finder, at experience rating reducerede inflow raten til førtidspension med 13%-points, gatekeeper protokollen bidrog med en 25%-points reduktion, de strengere adgangskrav med 4 %-points, og WIA reformen med 21 %-points. Koning og Lindeboom (2015) argumenterer for at effekten af WIA reformen først og fremmest stammede fra introduktionen af en midlertidig ydelse og stramningen af kravet til funktionsnedsættelse, snarere end fra de økonomiske incitament, bl.a. fordi mange overenskomster kompenserede modtagerne for den reducerede indkomst.

Andre forfattere (Koning og Van Vuuren, 2010, og de Jong m.fl. 2011) fandt ingen spillover effekter på tilgangen til arbejdsløshed af de to førstnævnte reformer, men undersøgte ikke beskæftigelseseffekterne af disse. De Jong m.fl. (2011) argumenterer dog for, at den signifikante negative effekt på førtidspension ansøgninger kan fortolkes som en beskæftigelseseffekt.

Koning og Van Vuuren (2010) bemærker, at reformerne var rettet mod at reducere antallet af type II fejl (false positives – fejlagtige tilkendelser), og nævner at en reduktion i type II fejl ofte indebærer en risiko for en forøgelse af type I fejl (false negatives; fejlagtige afslag). De finder, som ovenfor nævnt, imidlertid ikke tegn herpå i den forstand, at det ikke slår ud i en forøget tilgang til ledighed.

Koning og Lindeboom (2015) viser, at reformerne under et reducerede tilstrømningen til førtidspension for alle grupper af sygemeldte, dog med størst effekt for borgere med muskuloskeletale lidelser (se deres figur 5), især 'lower back pain'. De foretager også beskrivende analyser, som antyder, at der er mindre beskæftigelseseffekter af reformerne for mænd, men tilsyneladende ikke for kvinder.

Van der Burg og Prins (2010) konkluderer i en mere beskrivende analyse, at de hollandske reformer har haft store effekter på tilstrømningen til førtidspension og store omkostningsreducerende effekter, men kun moderate beskæftigelseseffekter.

Korkeamäki og Kyyrä (2012) analyserer effekterne af stramning i medicinske/helbredsmæssige adgangskrav til førtidspension i Finland og finder store effekter på tilstrømningen til førtidspension,

² Der var også økonomiske incitament i form af reducerede ydelser på sygedagpenge, i det andet sygefraværs-år.

men de analyserer ikke beskæftigelseseffekter. Det gør Kyrrä (2015) til gengæld. Han finder signifikante positive beskæftigelseseffekter, især for offentligt ansatte kvinder.

I 1997 strammedes reglerne for adgang til førtidspension i Sverige for 60-64 årige. Karlström m.fl. (2008) analyserer effekterne af denne reform og finder et stort fald i tilstrømning til førtidspension og en kraftig stigning i andelen på arbejdsløshedsunderstøttelse og sygedagpenge, men de finder ingen beskæftigelseseffekter.

Staubli (2011) analyserer effekten af en stigning på to år i et aldersrelateret adgangskriterie for førtidspension i Østrig i 1996. Alderskriteriet afgør, om arbejdsevnen skal vurderes i forhold til et 'rimeligt' arbejde (under aldersgrænsen) eller i forhold til den nuværende stilling (over aldersgrænsen). Han udnytter en stigning i alderskriteriet fra 55 til 57 år til at estimere beskæftigelseseffekten heraf og finder et kraftigt fald i tildeling af af førtidspension, men finder - ganske som i det svenske tilfælde - at faldet førte til øget tilgang til arbejdsløshed og sygedagpenge og at der ikke var nogen beskæftigelseseffekt.

Tanaka m.fl. (2016) analyserer effekten af en førtidspension reform i Canada i 1997, som bestod i at ændre på adgangskravet i form af øgede krav til omfanget af erhvervserfaring. De finder markante effekter på 'work-incentives' for mænd med længerevarende fravær fra beskæftigelse, men det giver sig udslag i øget ledighed, ikke i øget beskæftigelse.

Herudover findes en del studier, som undersøger effekter af indsatser rettet mod at forøge udstrømningen fra førtidspension til beskæftigelse (hel- eller deltid). Weathers og Bailey (2014) undersøger fx effekten af en vejlednings- og rehabiliteringsindsats, som har moderate positive beskæftigelseseffekter.

Banks m.fl. (2015) beskriver udviklingen i antallet af førtidspension modtagere i UK fra 1971-2014, herunder udviklingen efter en større reform i 1995, som strammede arbejdskravet fra 'suitable work' til 'any work'. Her ses et kraftigt fald i tilstrømningen især af personer over 50 år. De forsøger også at se om der er en sammenhæng mellem faldet i tilstrømning til førtidspension og udviklingen i beskæftigelse og ser en sammenhæng, som er konsistent med en kausal fortolkning, men de angiver eksplicit, at der ikke er foretaget en effektmåling og at disse samvariationer således kun er indikative og lige så vel kan skyldes en generel trend.

Bingley m.fl (2011) analyserer langsigtsudviklingen i tilbagetrækning med særlig fokus på førtidspension i Danmark, men har ingen klare konklusioner vedrørende effekter af reformer af ordningen.

Sammenfattende må det konkluderes at effekterne af førtidspension reformer, som strammer adgangskravene, har de ønskede virkninger på tilstrømningen til førtidspension, mens beskæftigelseseffekterne er mere blandede og ser ud til at være kontekstafhængige. I Holland er der modstridende evidens fra forskellige studier, mens svenske, canadiske og østrigske studier ingen effekter finder. Et finsk studie finder positive beskæftigelseseffekter, lige som analyser på tværs af lande antyder, at der kan være positive effekter.

Metodeafsnit

For at vurdere effekten af reformen af førtidspension og fleksjob, der trådte i kraft 1. januar 2013, anvendes to tilgange. Den første tilgang udnytter en tidsmæssig variation og følger sammenlignelige populationer før og efter reformen. Den anden tilgang er en difference-in-differences model. Den baserer sig på den kommunale variation i tildelingspraksis på tværs af kommuner før reformen. Reformen implicerer at nogle kommuner – højtildelingskommunerne - blev kraftigere påvirket af reformen end andre kommuner - lavtildelingskommunerne.

For at sikre sammenlignelige populationer benyttes i begge analyser en række baggrundskarakteristika i estimationerne³ (se dataafsnittet og appendiks B). For alle delanalyser vil der blive skelnet mellem hvilken type offentlig forsørgelse den enkelte borger er på. Dvs. analyserne gennemføres separat for personer på kontanthjælp, sygedagpenge og ledighedsydelse. De udfaldsmål der vil være fokus på er ordinær beskæftigelse, fleksjob, selvforsørgelse og virksomhedsrettet indsats for de personer som er på den relevante ydelse. Derudover vil analysen også vurdere om der sker et skift til andre udvalgte offentlige ydelser. Disse tilstande er defineret i appendiks A. Der anvendes samme baggrundskarakteristika for alle tre populationer.

Første delanalyse: "før-efter reformen"

Analysen anvender en lineær sandsynlighedsmodel, og det antages, at de afhængige variable i fravær af reformen ville have udviklet sig ens i de to grupper før og efter reformen for hermed at estimere effekten af reformen på beskæftigelsesomfang, overgang til fleksjob, selvforsørgelse, deltagelse i virksomhedsrettet aktivering og overgang til førtidspension. Modellen er i sin grundform beskrevet herunder.

$$Y_i = T_i\delta + X_i\beta + \varepsilon_i$$

Y_i angiver personens udfald 52 eller 104 uger efter observationsugen. Denne antager værdien 1, hvis personen befinder sig i en given tilstand – fx beskæftigelse – 52 eller 104 uger efter observationsugen. T_i tager værdien 1, hvis der er tale om en person i 'efter-populationen', og X_i er et sæt af individspecifikke baggrundsvariable, som også inkluderer konjunktur-variable. ε_i er et residual. Modellen er en såkaldt lineær sandsynlighedsmodel, altså en hvor den afhængige variabel tager værdien 0 eller 1.

³ I alle regressioner inkluderes de variable der er beskrevet i dataafsnittet og det inkluderer således uddannelse, alder, køn, etnicitet, helbredsoplysninger, arbejdsmarkedshistorik, kommune og konjunkturvariabel.

Denne analyse vil ikke kunne skelne mellem effekten af reformen af førtidspension og fleksjob og eventuelle andre reformer, der er gennemført i den pågældende periode, lige som der ikke kan korrigeres for andre forhold som måtte ændre sig over tid (generelle helbredsmaessige tendenser, ændrede præferencer mv.). Der korrigeres for eventuelle konjunktoreffekter ved at inkludere en variabel der angiver forholdet mellem ledige stillinger og antal ledige i hver kommune i observationsugen. Denne variabel fanger konjunkturforskelle på tværs af kommuner og over tid i observationsugen og vil formentlig primært være relevant i forhold til at fange konjunktoreffekter umiddelbart efter observationsugen. Derudover fokuseres der også på grupper af borgere, der eksempelvis ikke berøres direkte af de ydelsesreduktioner som kontanthjælpsreformen der trådte i kraft 1. 1. 2014 medførte for udvalgte kontanthjælpsmodtagere under 30 år.

Resultaterne fra denne analyse gælder alle de som berøres af reformen (treatment effect on the treated), men er på grund af ovenstående problemstillinger svær at give en klar kausal fortolkning.

Anden delanalyse: Difference-in-differences på tværs af kommuner

I denne analyse udnyttes den mellemkommunale variation der er i tildelingstilbøjeligheden for førtidspension før reformen til at vurdere effekten af førtidspensions- og fleksjobreformen. Kommunerne inddeles i to grupper afhængig af tildelingstilbøjelighed, hvor tildelingstilbøjeligheden er korrigeret for forskelle i baggrundskarakteristika på tværs af kommuner. Disse baggrundskarakteristika er de som fremgår af appendiks B. Som det fremgår af figur 6 er der stor variation i tildelingstilbøjeligheden på tværs af kommuner før reformen.

Der estimeres en lineær difference-in-differences model der udnytter både tidsvariationen og kommunevariationen i en samlet model, hvor der samtidig tages højde for forskelle i baggrundskarakteristika. Modellen er vist i ligningen herunder.

$$Y_i = T_i\delta + H_i\theta + T_iH_i\gamma + X_i\beta + \varepsilon_i$$

Her angiver H_i at man bor i en kommune, som før førtidspensionsreformen var en højttildelingskommune. Koefficienten til interaktionen mellem at bo i en højttildelingskommune og at tilhøre en efterpopulation, γ , angiver således effekten af førtidspensionsreformen.

Denne model vil kunne bruges til at vurdere om der, i de kommuner der efter reformen oplever et markant større fald i tildelingen af førtidspension, observeres en anden udvikling i arbejdsmarkedssituationen for borgere i de tre målgrupper end i de øvrige kommuner.

Denne model estimerer effekten af reformen for de borgere, som påvirkes heraf, altså de som i en højtinddelingskommune ville være blevet tildelt førtidspension før reformen, men som følge af den ekstraordinært store opstramning i disse kommuner ikke blev tildelt førtidspension efter reformen. Dette er en såkaldt 'local average treatment effect' (LATE) og gælder kun for disse borgere og ikke for hele målgruppen – det er ikke en 'treatment on the treated' effekt. Denne estimator har således en klar kausal fortolkning, men altså kun for en ikke særligt veldefineret delmængde af borgerne i målgrupperne. Det betyder, at effekterne herfor ikke gælder for hele populationen af borgere på kontanthjælp, sygedagpenge og ledighedsydelse, men kun for en gruppe som før reformen udelukkende fik tildelt førtidspension fordi de boede i en højtinddelingskommune.

Resultater

I dette afsnit præsenteres resultaterne for de to modeller, der blev skitseret i metodeafsnittet.

Resultaterne vil blive præsenteret separate for de tre forskellige ydelsesgrupper.

Det gælder generelt for de efterfølgende resultater, at der vil blive præsenteret resultater opgjort på 2 forskellige tidspunkter; 52 uger efter observationsugen og 104 uger efter observationsugen. I alle analyser er den afhængige variabel en indikator for om borgeren befinder sig i en given tilstand. Det vil sige, at effekttestimatet, der angives i de efterfølgende figurer, angiver hvor meget andelen der opholder sig i den givne tilstand efter reformen øges eller reduceres.

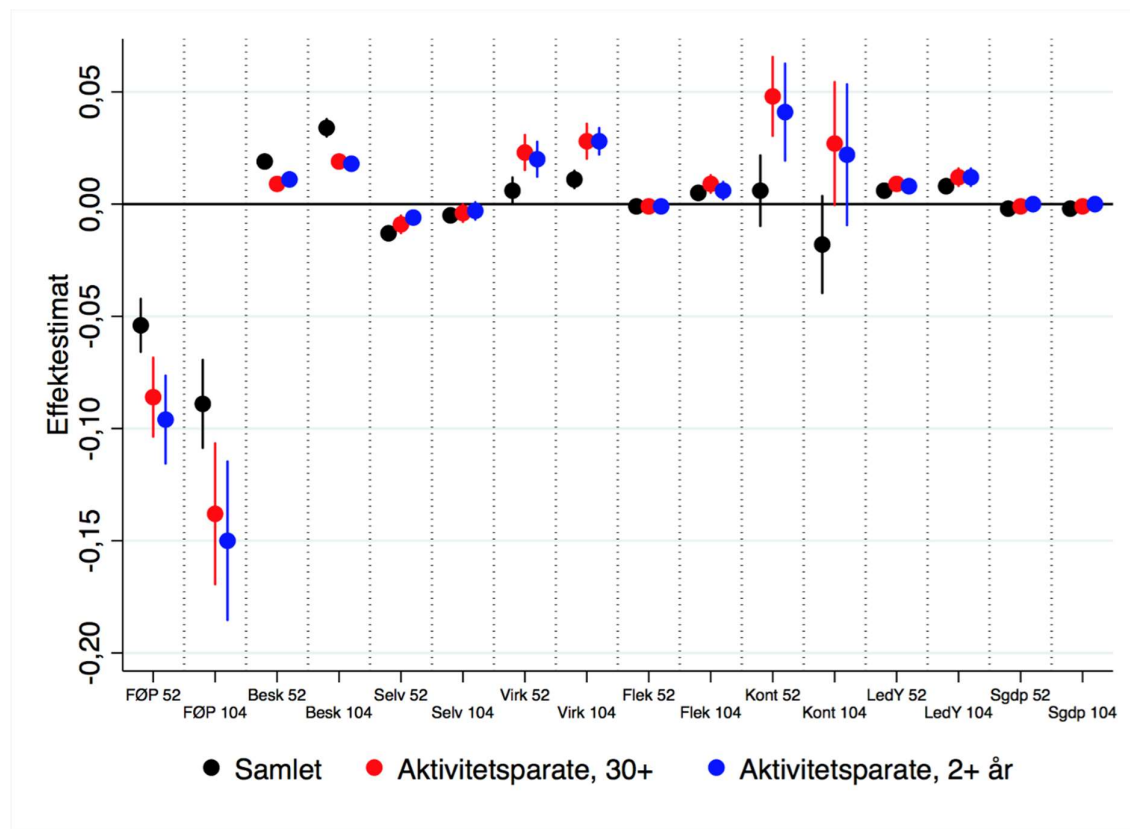
For at sikre at resultaterne er nogenlunde overskuelige præsenteres kun selve reformeffekten i de nedenstående figurer. De bagvedliggende estimationsresultater præsenteres ikke, men kan erhverves ved henvendelse til forfatterne.

Resultater for kontanthjælpsmodtagere

I figur 8 vises der resultater for tre populationer. For det første vises resultater for alle borgere på kontanthjælp i de relevante observationsuger. Herefter vises der resultater for kontanthjælpsmodtagere over 30 og for aktivitetsparate borgere. Førstnævnte gruppe er ikke påvirket i samme grad af kontanthjælpsreformen i 2014, og er samtidig borgere, som måske i større omfang tænkes påvirket af førtidspensions- og fleksjob-reformen. Kontanthjælpsreformen reducerede kontanthjælpsydelserne for en række ledige under 30 år og forstærkede endvidere uddannelsespålægget. I sidstnævnte gruppe kan der dog være borgere som samlevende blev påvirket af, at der var en periode med gensidig forsørgerpligt i 2014 og 2015.

Kontanthjælpsreformen har øget såvel adgang til beskæftigelse som til uddannelse for den berørte gruppe (se eksempelvis De Økonomiske Råd (2015) og Beskæftigelsesministeriet (2014, 2016)). Endelig vises også resultater for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere der har modtaget kontanthjælp de seneste 2 år eller mere. Denne gruppe ledige er som det fremgik af figur 2 i højere grad end de øvrige kontanthjælpsmodtagere i risikogruppen i forhold til at overgå til førtidspension

Figur 8. Resultater for kontanthjælpsmodtagere, model baseret på tidsvariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

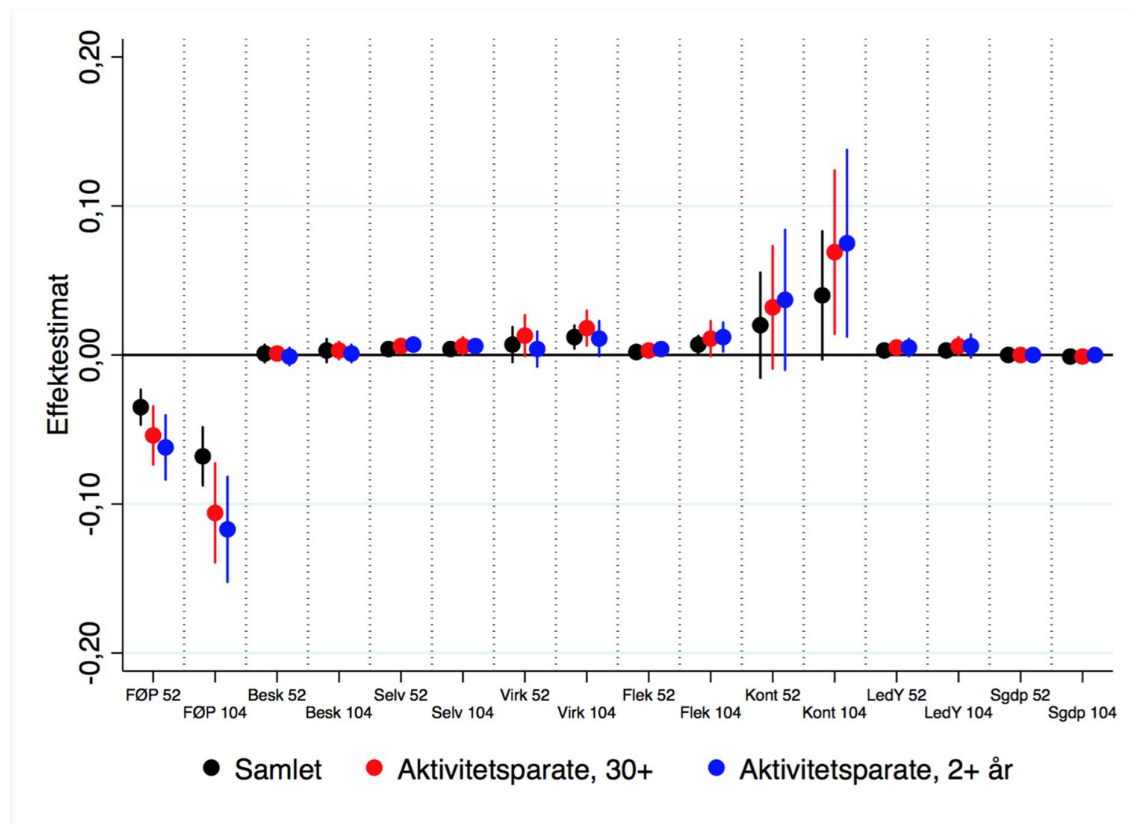
Figur 8 viser, at der er en markant reduktion i andelen der overgår til førtidspension efter reformen. Målt 52 uger efter observationsugen er der således 5%-point færre ledige der er overgået til førtidspension i forhold til før reformen, når der korrigeres for baggrundskarakteristika og konjunkturforskelle. Denne udvikling fortsætter når der evalueres efter 104 uger. Her er der tæt på 10%-point færre på førtidspension efter reformen. For aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 eller med mere end 2 års ydelsesanciennitet er forskellene endnu mere markante og stiger fra at ca. 10%-point færre er på førtidspension 52 uger efter observationsugen til at tæt på 15%-point færre er på førtidspension efter reformen når der måles 104 uger efter observationsugen. Der er således et meget tydeligt mønster, som er konsistent med en effekt af reformen på tildelingen af førtidspension.

De øvrige resultater i figuren relaterer sig til, hvad der sker med overgang til øvrige arbejdsmarkedstilstande, når der foretages en sammenligning før og efter reformen. For det første

ses, at der er en stigende andel, 3,4%, der er i beskæftigelse efter reformen. Denne andel er større for den samlede gruppe af kontanthjælpsmodtagere end for de to grupper, der ikke blev påvirket af kontanthjælpsreformen i 2014. Det antyder, at en del af udviklingen kan tilskrives kontanthjælpsreformen. Der kan også være andre ændringer i økonomien eller i arbejdsmarkedspolitikken der kan have medvirket til den positive udvikling i beskæftigelsesandelene, men det kan naturligvis ikke udelukkes, at førtidspensionsreformen også har bidraget til at øge beskæftigelsesandelen.

Derudover er der også en stigning i andelen på kontanthjælp for aktivitetsparate over 30 år eller for aktivitetsparate med mere end 2 års ydelsesanciennitet. Dette tyder på, at der er sket et skift i ydelseskategori for denne type borgere fra, at de tidligere i højere grad var på førtidspension til at de nu i højere grad er længere tid på kontanthjælp.

Figur 9. Resultater for kontanthjælpsmodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

I figur 9 vises resultaterne når der sammenlignes over tid og på tværs af kommuner, der havde en forskelligartet førtidspensions-tildelingstilbøjelighed før reformen. Det er et klart billede af, at reformen har ført til en betydelig reduktion i antallet af kontanthjælpsmodtagere, der tildeles førtidspension. Der ses imidlertid ikke nogen effekt på beskæftigelsesomfanget på tværs af kommunerne. Det er således ikke tilfældet, at de kommuner, der reducerer tilgangen til førtidspension mest, også er de kommuner, hvor der er større overgang til beskæftigelse fra kontanthjælp. Dette er ikke nødvendigvis et udtryk for, at reformen ikke har påvirket overgangen til beskæftigelse, men det er et udtryk for, at udviklingen i beskæftigelsen har været parallel på tværs af kommuner, der før reformen havde en forskelligartet tildelingstilbøjelighed, for de borgere som før reformen har været påvirket af denne forskellige tildelingstilbøjelighed.

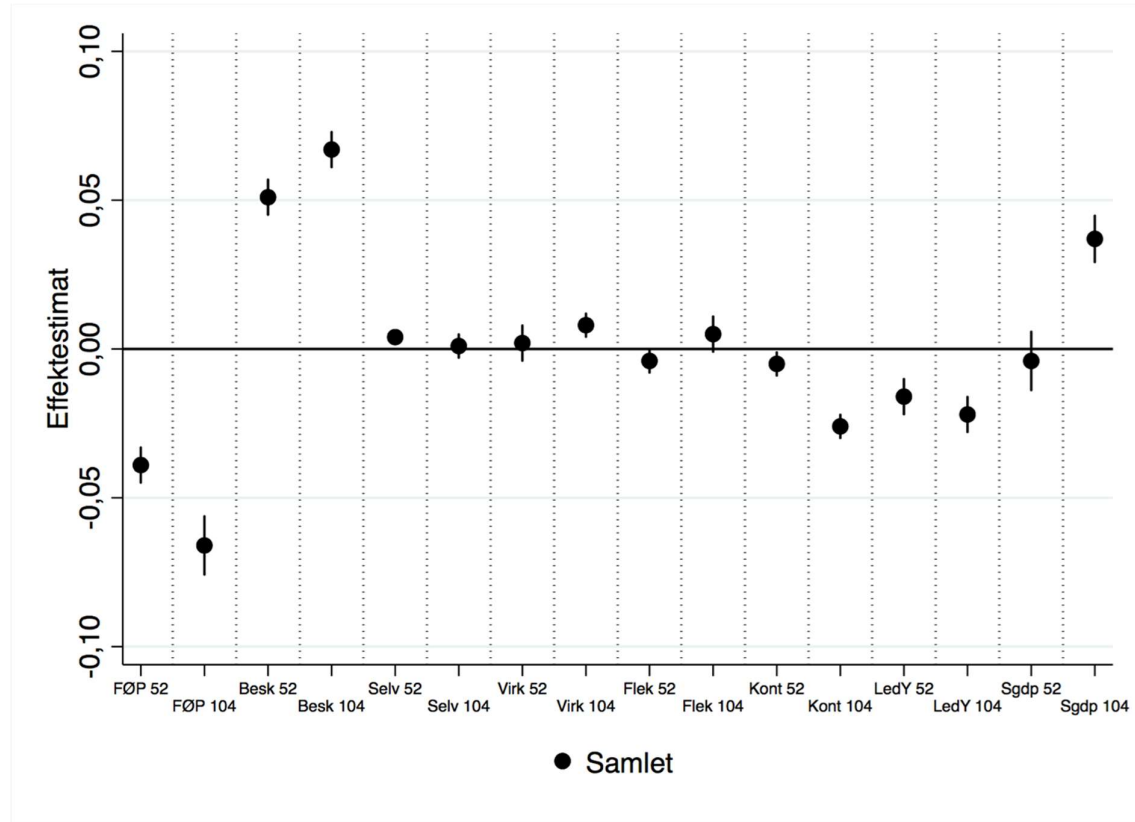
Der ses en stigning i andelen der fortsat er på kontanthjælp efter 52 og 104 uger efter observationsugen i de kommuner, der reducerer tildelingen af førtidspension mest. Der er også en stigning i andelen i virksomhedsrettet aktivering og i andelen på fleksjob. Dette tyder på, at de kommuner, der tidligere havde en relativ høj andel af kontanthjælpsmodtagere der overgik til førtidspension, nu har en mere aktivistisk tilgang til borgerne og har øget brugen af virksomhedsrettet aktivering og fleksjob.

Samlet set tyder resultaterne for kontanthjælpsmodtagere på, at reformen har haft en markant påvirkning for borgere der er på kontanthjælp. Det billede der tegner sig fra analyserne vist oven for er, at der er sket en stigning i andelen der forbliver på kontanthjælp, og at der er kommet et mere aktivistisk fokus. Der er på tværs af modellerne en stigende andel i virksomhedsrettet aktivering og i fleksjob. Der er endvidere også en generel positiv udvikling i beskæftigelsessituationen efter reformen. Det er dog ikke muligt at afgøre, om eller i hvilket omfang denne udvikling kan tilskrives førtidspensionsreformen.

Resultater for sygedagpengemodtagere

I dette afsnit vises resultater for de personer der var på sygedagpenge i observationsugerne.

Figur 10. Resultater for sygedagpengemodtagere, model baseret på tidsvariation

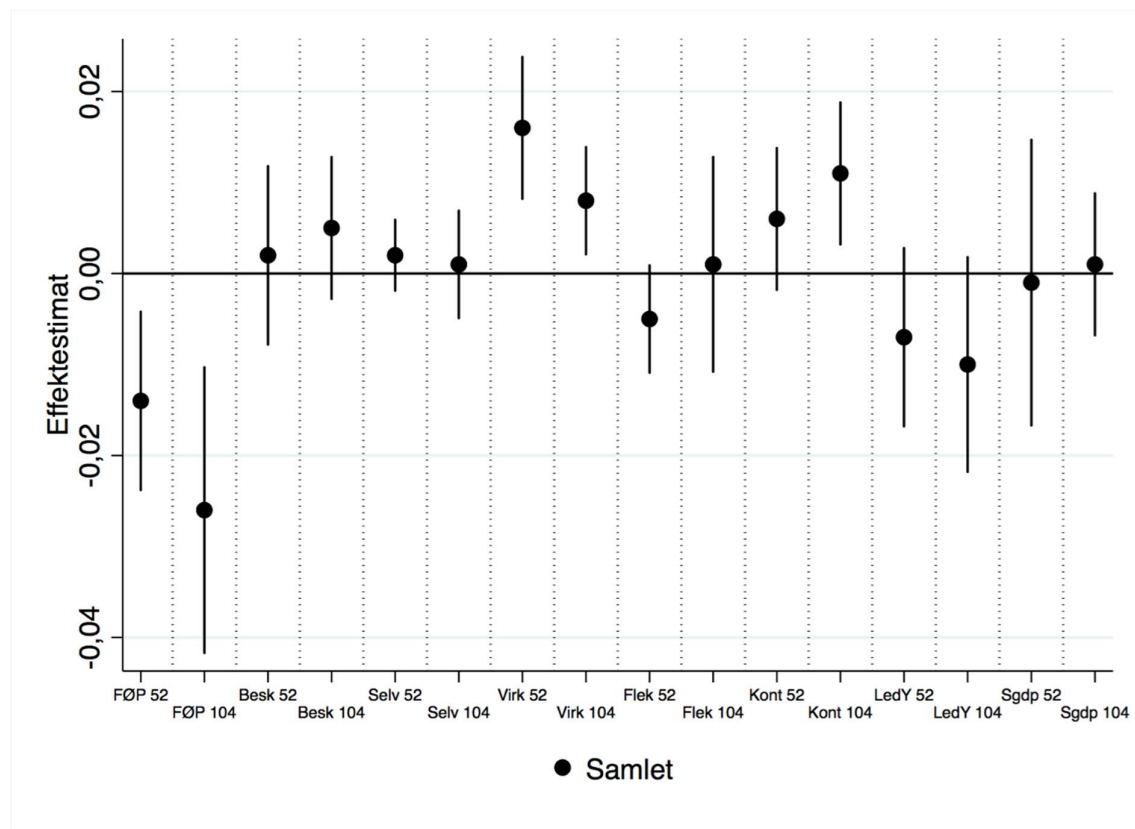
Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for populationens tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger. Personer i jobafklaringsforløb er inkluderet i analysen.

Figur 10 viser, at der også blandt sygedagpengemodtagere har været en markant nedgang i andelen der overgår til førtidspension efter reformen. Samtidig er der en stigende andel (7%) der er i beskæftigelse og en stigende andel der fortsætter på sygedagpenge og overgår til ledighedsydelse. Der er således sket en positiv udvikling i forhold til at øge beskæftigelsen blandt sygedagpengemodtagere. Denne positive udvikling kan formentlig tilskrives flere årsager, og denne analyse muliggør ikke en klar skelnen mellem den afgørende drivkraft bag udviklingen. For det første kan ændringerne på sygedagpengeområdet have påvirket andelen der overgår til beskæftigelse. Den første ændring af sygedagpengeområdet trådte i kraft 1. juli 2014 og har således påvirket de

sygedagpengemodtagere der er inkluderet i efter-grupperne i analyserne i denne rapport. Rosholm m. fl. (2016) har evalueret reformen og finder positive om end beskedne beskæftigelseseffekter for den del af reformen, der implicerede en fremrykning af revurderingstidspunktet i sygedagpengeforløb til uge 22. Da arbejdsgiver perioden endvidere er ændret fra 3 uger til 30 dage kan dette have medført, at der er inkluderet flere korte sygdomsforløb før reformen end efter reformen. Hvis disse forløb i højere grad afsluttes til beskæftigelse, kan det føre til en undervurdering af beskæftigelsesvirkningen. Derudover kan den gunstige udvikling på arbejdsmarkedet også have en effekt på udviklingen i andele der overgår til beskæftigelse. Selv om der i analysen betinges på konjunktursituationen på kommuneniveau i observationsugen er det muligt, at dette ikke til fulde fanger vilkårene på arbejdsmarkedet 52 og 104 uger frem i tiden. Endelig kan der naturligvis også være en effekt af, at førtidspensionsreformen kan have flyttet fokus væk fra at visitere sygedagpengemodtagere til førtidspension mod et mere beskæftigelsesrettet fokus.

Der sker ikke de store forskydninger i andelen som overgår til de øvrige tilstande i figur 10.

Figur 11. Resultater for sygedagpengemodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

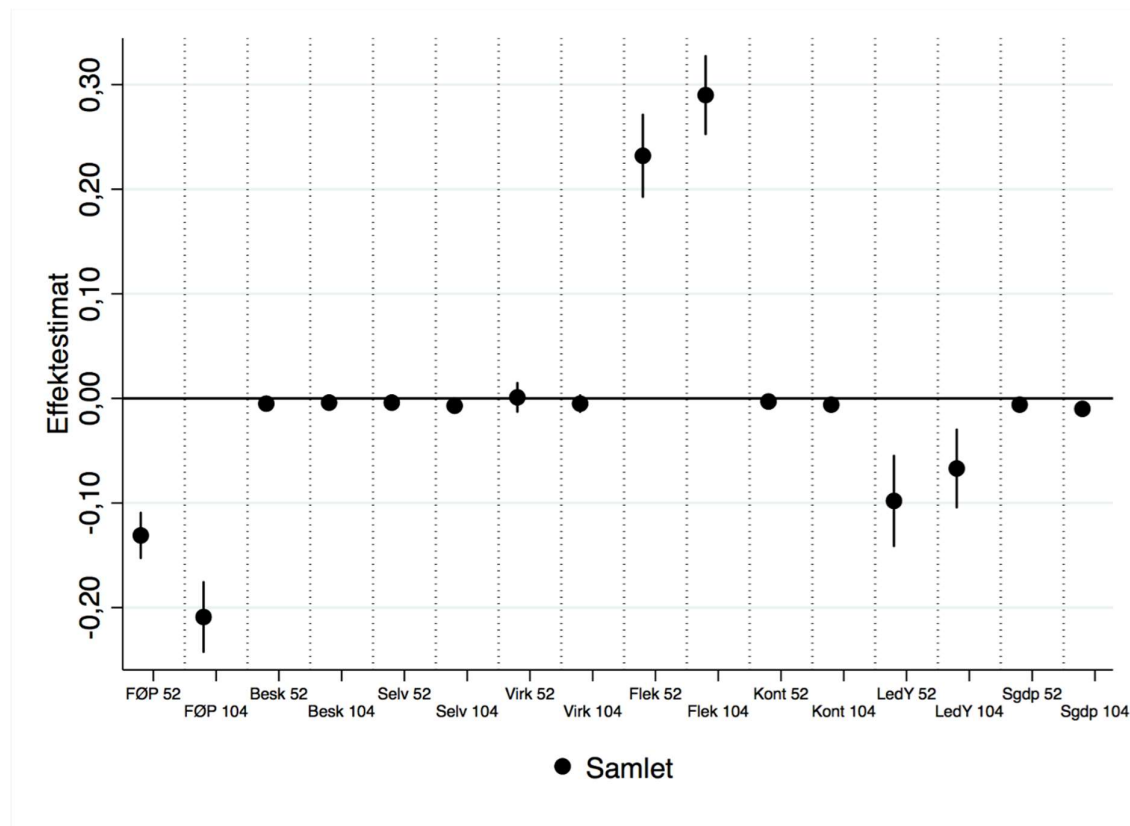
Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for populationens tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger. Personer i jobafklaringsforløb er inkluderet i analysen.

I figur 11 vises resultaterne fra modellen, hvor der udover tidsvariation også foretages en sammenligning på tværs af kommuner der før reformen havde en forskelligartet tildelingstilbøjelighed. I lighed med billedet for kontanthjælpsmodtagere ses, at der er en større reduktion i tildelingen af førtidspension i kommuner der før reformen havde en relativ høj tilkendelsessandsynlighed. I forhold til de øvrige udfald er der få statistisk signifikante resultater. Der er en signifikant større andel der deltager i virksomhedsrettet aktivering og som er på kontanthjælp i høj-tildelingskommunerne efter reformen, hvilket antyder, at der dels er sket et ydelsesskifte fra førtidspension til kontanthjælp og dels er et mere aktivistisk fokus i forhold til den gruppe af borgere der før reformen havde en høj sandsynlighed for at blive visiteret til førtidspension. Der er en ikke-signifikant mindre positiv effekt på beskæftigelsesomfanget. Det ses således ikke, at de kommuner der blev relativt set blev mest påvirket af reformen har oplevet en signifikant større tilgang til beskæftigelse. Der er dog en signifikant større andel der deltager i virksomhedsrettet aktivering.

Resultater for ledige på ledighedsydelse

I dette afsnit vises resultater for de to analysemodeller baseret på populationer af personer på ledighedsydelse i de udvalgte observationsuger.

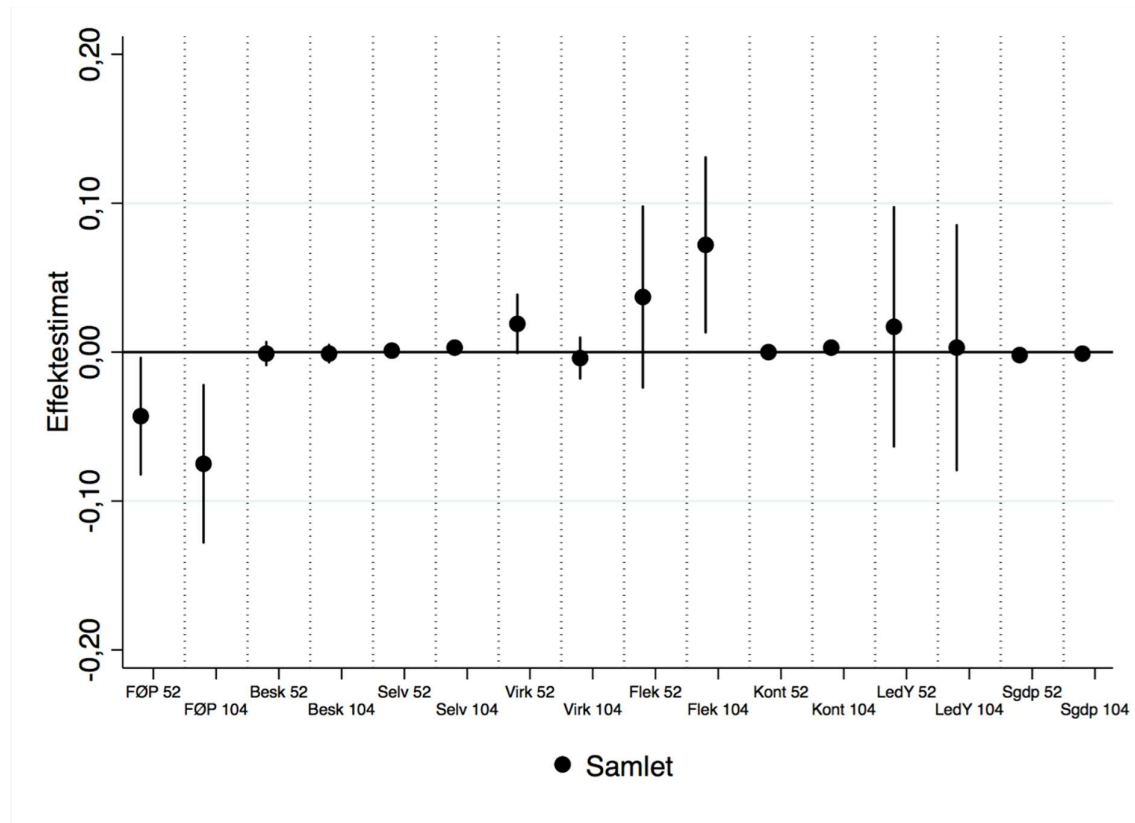
Figur 12. Resultater for ledighedsydelsesmodtagere, model baseret på tidsvariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for populationens tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur 12 viser, at der sker en markant nedgang i andelen der visiteres til førtidspension og en markant stigning i andelen der overgår til fleksjob (29%) efter reformen. Der er samlet set færre på ledighedsydelse efter reformen, hvilket igen kan være et resultat af, at lempelsen af kravene til arbejdstid i fleksjob kan have gjort adgangen til et relevant fleksjob for ledighedsydelsesmodtagere lettere. Hvis dette er tilfældet skulle vi ikke se denne effekt i den næste analyse, hvor variationen på tværs af kommuner udnyttes.

Figur 13. Resultater for ledighedsydelsesmodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for populationens tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskaraktistika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

I figur 13 vises resultaterne fra modellen der også inddrager variation på tværs af kommuner opdelt efter deres tildelingstilbøjelighed af førtidspension før reformen. Igen ses, at der er et relativt større fald i tilgangen til førtidspension i højtildelingskommunerne. Der er endvidere en positiv effekt på tilgangen til fleksjob, der er statistisk signifikant når der måles 104 uger efter observationsugen. Denne effekt er noget mindre end den kraftige ændring der sås i analysen som kun udnyttede tidsvariationen. Nærværende resultat indikerer, at førtidspensionsreformen har påvirket kommunerne til at øge brugen af fleksjob som følge af den reducerede mulighed for at tildele førtidspension, og den resterende del af ændringen over tid skyldes formentlig at brugen af fleksjob er gjort mere fleksibel.

Resultater når der inkluderes ressourceforløb

En del af førtidspensionsreformen var, at der blev oprettet en ny ydelseskategori, ressourceforløb. I denne analyse er der ikke foretaget en evaluering af effekterne af ressourceforløb. Det kan dog påvirke resultaterne præsenteret i de foregående afsnit, hvis oprettelse af ressourceforløb betyder, at personer der har en relativ lav sandsynlighed for at finde beskæftigelse og en relativ høj sandsynlighed for at overgå til førtidspension overgår til ressourceforløb og hermed ikke indgår i efter-reform grupperne for de tre ydelsesgrupper.

For at vurdere konsekvenserne af denne potentielle bias foretages en følsomhedsanalyse, hvor personer på ressourceforløb i efter-reform observationsugerne inkluderes i de tre populationer afhængig af hvilken ydelse de var på umiddelbart inden de overgik til ressourceforløbet. Dvs. personer der overgik fra kontanthjælp til ressourceforløb inkluderes i analysen for kontanthjælpsmodtagere osv.

Der var 2194 observationer i ressourceforløb i efter-reform observationsugerne, heraf var henholdsvis 914, 255 og 1025 på kontanthjælp, ledighedsydelse eller sygedagpenge umiddelbart før ressourceforløbet. Der er således tale om en relativ lille gruppe af personer i forhold til det samlede antal observationer i de tre populationer.

I appendiks D vises resultatfigurerne for de to analyser for de tre populationer. Det fremgår af disse figurer, at der ikke er nogen nævneværdig forskel på resultaterne efter at ressourceforløbene inkluderes. Der er således ikke noget der tyder på, at inklusionen af ressourceforløbene påvirker de konklusioner, der er draget på baggrund af den forudgående analyse.

Referencer

- Banks, J., R. Blundell og C. Emmerson (2015). Disability Benefit Receipt and Reform: Reconciling Trends in the United Kingdom, *Journal of Economic Perspectives*, 29(2), 173-190.
- Beskæftigelsesministeriet (2014), Effektevaluering af ungeinitiativerne i kontanthjælpsreformen 2014, rapport.
- Beskæftigelsesministeriet (2016), Effektanalyse af kontanthjælpsreformen for unge mellem 25-29 år, rapport.
- Bingley, P., N. D. Gupta og P. J. Pedersen (2011). Disability Programs, Health and Retirement in Denmark since 1960, *NBER Working Papers* 17138.
- Böheim, R. og T. Leoni (2015). Disability Policies across Europe: Reforms and Employment Outcomes for Workers Aged 50+, *NBER DRC Paper*.
- Boheim, R. og T. Leoni (2016). Disability policies: Reform strategies in a comparative perspective, *NBER Working Papers* 22206.
- Burkhauser, R. V. og M. C. Daly (2011). The Declining Work and Welfare of People with Disabilities: What Went Wrong and a Strategy for Change, Washington, D.C.: AEI Press.
- Coile, C., K. S. Milligan og D. A. Wise (2014). Social Security Programs and Retirement Around the World: Disability Insurance Programs and Retirement--Introduction and Summary, *NBER Working Papers*: 20120.
- de Jong, P., M. Lindeboom og B. Van der Klaauw (2011). Screening disability insurance applications, *Journal of the European Economic Association*, 9, 106-29.
- De Økonomiske Råd (2015), Dansk Økonomi, efter 2015.
- Karlström, A., M. Palme og I. Svensson (2008). The employment effect of stricter rules for eligibility for DI: evidence from a natural experiment in Sweden, *Journal of Public Economics*, 92, 2071-82.
- Klein, C. og L. A. Hansen (2016). Balancing inclusiveness, work incentives and sustainability in Denmark, OECD Economics Department Working Papers 1338.
- Koning, P. og M. Lindeboom (2015). The Rise and Fall of Disability Insurance Enrollment in the Netherlands, *Journal of Economic Perspectives*, 29(2), 151-172.
- Koning, P.W.C. og Van Vuuren, D.J. (2010) Disability insurance and unemployment insurance as substitute pathways, *Applied Economics*, 42, 575-88.
- Korkeamaki, O. og T. Kyra (2012). Institutional Rules, Labour Demand and Retirement through Disability Programme Participation, *Journal of Population Economics*, 25(2), 439-468.
- Kyrra, T. (2015). Early Retirement Policy in the Presence of Competing Exit Pathways: Evidence from Pension Reforms in Finland, *Economica*, 82(325), 46-78.
- Prinz, C. og W. Thompson (2009). Sickness and Disability Benefit Programmes: What is Driving Policy Convergence?, *International Social Security Review*, 62, 41-61.
- Rosholm, M., L. Skipper og K. Lykke Sørensen (2016). Effektevaluering af sygedagpengereformen, Rapport.

Staubli, S. (2011). The impact of stricter criteria for disability insurance on labor force participation, *Journal of Public Economics*, 95, 1223–35.

Tanaka, A., H.C. Lin og H. Nguyen (2016). Removing Disability Insurance Coverage: The Effects on Work Incentive and Occupation Choice, Department of Economics, University of Calgary, Working Papers 2016-37.

Van Der Burg, C. og R. Prins (2010). Employment Instead of Benefit Receipt - Process and Outcomes of Reassessment of Dutch Disability Benefit Recipients, *European Journal of Social Security*, 12(2), 144-155.

van Sonsbeek, J.-M. og R. H. J. M. Gradus (2013). Estimating the Effects of Recent Disability Reforms in the Netherlands, *Oxford Economic Papers*, 65(4), 832-855.

Weathers, R. R., II og M. Stegman Bailey (2014). The Impact of Rehabilitation and Counseling Services on the Labor Market Activity of Social Security Disability Insurance (SSDI) Beneficiaries, *Journal of Policy Analysis and Management*, 33(3), 623-648.

Appendiks A: DREAM-koder

I dette appendiks vises tabel over de DREAM-koder der danner grundlag for analysens målgrupper og udfaldsmål.

Ydelse	DREAM-koder
Målgrupper	
Kontanthjælp	130,131,133,134,135,136,137,138,139, 140,141,143,144,145,146,147,148,149, 160,163,164,165,166,167,168,169, 700,703,704,705,706,707,708,709, 710,713,714,715,716,717,718,719, 720,723,724,725,726,727,728,729, 730,733,734,735,736,737,738,739
Ledighedsydelse	740,743,744,745,746,747,748,749
Sygedagpenge	870,873,874,875,876,877,878, 890,893,894,895,896,897,898,899
Udfaldsmål	
Førtidspension	781,783
Beskæftigelse	500
Selvforsørgelse	" "
Virksomhedsrettet aktivering	135,136,137,138,145,146,147,148, 165,166,167,168,705,706,707,708, 715,716,717,718,725,726,727,728, 735,736,737,738,745,746,747,748, 755,756,757,758,765,766,767,768, 815,816,817,818,875,876,877,878
Fleksjob	771,774

Note: Beskæftigelse, kode 500, er dannet, hvis den oprindelige DREAM kode var blank og der samtidig var en positiv lønindkomst (fra elndkomst) i den måned, (hovedparten af) ugen lå i.

Appendiks B: Beskrivende statistik

I dette appendiks vises tabeller med beskrivende statistik for de tre hovedpopulationer der anvendes i analyserne, samt en oversigt over somatiske og psykiatriske diagnosegrupper anvendt i de statistiske analyser.

Tabel B.1. Beskrivende statistik for kontanthjælpsmodtagere

Variabel	Før-reform		Efter-reform	
	Gennemsnit	Std. afv.	Gennemsnit	Std. afv.
Kvinde	0,492	0,500	0,494	0,500
Alder 22-29	0,283	0,450	0,286	0,452
Alder 40-49	0,274	0,446	0,270	0,444
Alder 50-59	0,128	0,334	0,149	0,356
Indvandrer	0,279	0,449	0,279	0,448
Efterkommer	0,016	0,126	0,023	0,151
Matchkat 1	0,311	0,463	0,294	0,455
Matchkat 2	0,494	0,500	0,512	0,500
Matchkat 3	0,175	0,380	0,186	0,389
Beskæftigelsesgrad 1 kvartal tilbage	0,055	0,178	0,041	0,151
Beskæftigelsesgrad 2 kvartal tilbage	0,109	0,271	0,076	0,227
Beskæftigelsesgrad 3 kvartal tilbage	0,138	0,311	0,090	0,254
Beskæftigelsesgrad 4 kvartal tilbage	0,168	0,338	0,104	0,270
Beskæftigelsesgrad 5 kvartal tilbage	0,200	0,368	0,114	0,288
Beskæftigelsesgrad 6 kvartal tilbage	0,230	0,387	0,130	0,302
Beskæftigelsesgrad 7 kvartal tilbage	0,255	0,405	0,140	0,318
Beskæftigelsesgrad 8 kvartal tilbage	0,273	0,412	0,155	0,329
Beskæftigelsesgrad 9 kvartal tilbage	0,277	0,417	0,164	0,342
Beskæftigelsesgrad 10 kvartal tilbage	0,282	0,417	0,181	0,351
Beskæftigelsesgrad 11 kvartal tilbage	0,281	0,419	0,188	0,363
Beskæftigelsesgrad 12 kvartal tilbage	0,282	0,417	0,202	0,369
Kth, arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,226	0,384	0,222	0,385
Kth, arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,188	0,356	0,184	0,357
Kth, arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,171	0,345	0,164	0,344
Kth, arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,154	0,326	0,148	0,326
Kth, arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,138	0,312	0,137	0,319
Kth, arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,123	0,294	0,126	0,304
Kth, arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,113	0,284	0,122	0,302
Kth, arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,111	0,281	0,117	0,294
Kth, arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,104	0,264	0,116	0,295
Kth, arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,108	0,279	0,113	0,289
Kth, arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,102	0,260	0,116	0,295
Kth, arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,103	0,269	0,115	0,289
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,669	0,446	0,669	0,447
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,616	0,462	0,627	0,461
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,573	0,473	0,592	0,472
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,533	0,477	0,563	0,476
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,497	0,480	0,537	0,481
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,464	0,478	0,511	0,481
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,437	0,477	0,488	0,483
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,410	0,473	0,464	0,481
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,405	0,465	0,445	0,481
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,388	0,464	0,420	0,476
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,390	0,456	0,401	0,475
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,381	0,456	0,380	0,467

Tabel B.1. Beskrivende statistik for kontanthjælpsmodtagere, fortsat

Ledighedsydelse 1 kvrt tilbage	0,000	0,006	0,000	0,006
Ledighedsydelse 2 kvrt tilbage	0,000	0,012	0,000	0,011
Ledighedsydelse 3 kvrt tilbage	0,000	0,016	0,000	0,012
Ledighedsydelse 4 kvrt tilbage	0,000	0,020	0,000	0,014
Ledighedsydelse 5 kvrt tilbage	0,001	0,022	0,000	0,014
Ledighedsydelse 6 kvrt tilbage	0,001	0,024	0,000	0,015
Ledighedsydelse 7 kvrt tilbage	0,001	0,025	0,000	0,017
Ledighedsydelse 8 kvrt tilbage	0,001	0,026	0,000	0,018
Ledighedsydelse 9 kvrt tilbage	0,001	0,026	0,000	0,020
Ledighedsydelse 10 kvrt tilbage	0,001	0,027	0,000	0,021
Ledighedsydelse 11 kvrt tilbage	0,001	0,028	0,000	0,021
Ledighedsydelse 12 kvrt tilbage	0,001	0,029	0,000	0,021
Sygedagpenge 1 kvrt tilbage	0,008	0,074	0,007	0,068
Sygedagpenge 2 kvrt tilbage	0,022	0,134	0,020	0,129
Sygedagpenge 3 kvrt tilbage	0,034	0,171	0,032	0,165
Sygedagpenge 4 kvrt tilbage	0,046	0,199	0,043	0,191
Sygedagpenge 5 kvrt tilbage	0,055	0,215	0,051	0,209
Sygedagpenge 6 kvrt tilbage	0,061	0,224	0,057	0,218
Sygedagpenge 7 kvrt tilbage	0,064	0,230	0,060	0,223
Sygedagpenge 8 kvrt tilbage	0,066	0,231	0,062	0,226
Sygedagpenge 9 kvrt tilbage	0,066	0,232	0,064	0,228
Sygedagpenge 10 kvrt tilbage	0,064	0,226	0,063	0,226
Sygedagpenge 11 kvrt tilbage	0,062	0,223	0,064	0,228
Sygedagpenge 12 kvrt tilbage	0,058	0,214	0,063	0,226
Somatisk diagnosegruppe 1	0,010	0,100	0,010	0,098
Somatisk diagnosegruppe 2	0,011	0,106	0,010	0,100
Somatisk diagnosegruppe 3	0,057	0,232	0,069	0,254
Somatisk diagnosegruppe 4	0,067	0,250	0,068	0,252
Somatisk diagnosegruppe 5	0,057	0,233	0,057	0,232
Somatisk diagnosegruppe 6	0,178	0,382	0,189	0,392
Somatisk diagnosegruppe 7	0,141	0,348	0,119	0,324
Somatisk diagnosegruppe 8	0,179	0,383	0,188	0,391
Somatisk diagnosegruppe 9	0,038	0,192	0,040	0,195
Somatisk diagnosegruppe 10	0,442	0,497	0,546	0,498
Somatisk diagnosegruppe 11	0,371	0,483	0,335	0,472
Psykiatrisk diagnosegruppe 0	0,003	0,057	0,003	0,056
Psykiatrisk diagnosegruppe 1	0,053	0,225	0,054	0,226
Psykiatrisk diagnosegruppe 2	0,031	0,173	0,037	0,188
Psykiatrisk diagnosegruppe 3	0,068	0,252	0,081	0,273
Psykiatrisk diagnosegruppe 4	0,087	0,283	0,110	0,313
Psykiatrisk diagnosegruppe 5	0,005	0,073	0,007	0,080
Psykiatrisk diagnosegruppe 6	0,049	0,215	0,057	0,231
Psykiatrisk diagnosegruppe 7	0,002	0,040	0,002	0,046
Psykiatrisk diagnosegruppe 8	0,002	0,049	0,005	0,070
Psykiatrisk diagnosegruppe 9	0,015	0,121	0,028	0,166
Psykiatrisk diagnosegruppe 99	0,027	0,162	0,028	0,164
Samlede lægehonorar i 10000dkk	0,288	0,357	0,262	0,328
Samlede lægehonorar i 10000dkk i anden	0,002	0,007	0,002	0,006
Uger med lægebesøg 1-3	0,193	0,394	0,198	0,399
Uger med lægebesøg 4-7	0,234	0,423	0,240	0,427
Uger med lægebesøg 8-13	0,259	0,438	0,262	0,439
Uger med lægebesøg 14+	0,238	0,426	0,219	0,414
Uddannelse, gymnasial	0,055	0,227	0,060	0,238
Uddannelse, erhvervsfaglig	0,152	0,359	0,169	0,374
Uddannelse, videregående	0,033	0,179	0,046	0,210
Under uddannelse	0,055	0,228	0,075	0,263
Labor market tightness	0,054	0,023	0,069	0,031
Antal observationer	192569		252221	

Tabel B.2. Beskrivende statistik for ledighedsydelsesmodtagere

Variabel	Før-reform		Efter-reform	
	Gennemsnit	Std. afv.	Gennemsnit	Std. afv.
Kvinde	0,657	0,475	0,660	0,474
Alder 22-29	0,049	0,216	0,053	0,223
Alder 40-49	0,359	0,480	0,361	0,480
Alder 50-59	0,393	0,488	0,393	0,488
Indvandrer	0,095	0,293	0,103	0,304
Efterkommer	0,003	0,056	0,004	0,063
Matchkat 1	0,462	0,499	0,593	0,491
Matchkat 2	0,118	0,323	0,238	0,426
Matchkat 3	0,045	0,207	0,158	0,365
Beskæftigelsesgrad 1 kvartal tilbage	0,015	0,082	0,011	0,073
Beskæftigelsesgrad 2 kvartal tilbage	0,025	0,115	0,018	0,103
Beskæftigelsesgrad 3 kvartal tilbage	0,026	0,131	0,019	0,116
Beskæftigelsesgrad 4 kvartal tilbage	0,033	0,147	0,024	0,129
Beskæftigelsesgrad 5 kvartal tilbage	0,040	0,169	0,026	0,138
Beskæftigelsesgrad 6 kvartal tilbage	0,055	0,199	0,031	0,151
Beskæftigelsesgrad 7 kvartal tilbage	0,069	0,228	0,034	0,162
Beskæftigelsesgrad 8 kvartal tilbage	0,094	0,261	0,044	0,181
Beskæftigelsesgrad 9 kvartal tilbage	0,114	0,290	0,051	0,199
Beskæftigelsesgrad 10 kvartal tilbage	0,142	0,318	0,066	0,223
Beskæftigelsesgrad 11 kvartal tilbage	0,164	0,342	0,076	0,245
Beskæftigelsesgrad 12 kvartal tilbage	0,190	0,360	0,093	0,265
Kth, arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,000	0,013	0,000	0,014
Kth, arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,000	0,011	0,001	0,026
Kth, arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,000	0,013	0,004	0,059
Kth, arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,000	0,014	0,005	0,061
Kth, arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,000	0,016	0,007	0,073
Kth, arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,000	0,019	0,007	0,073
Kth, arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,001	0,024	0,007	0,075
Kth, arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,001	0,028	0,008	0,078
Kth, arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,002	0,039	0,008	0,083
Kth, arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,003	0,054	0,008	0,082
Kth, arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,005	0,063	0,009	0,087
Kth, arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,007	0,077	0,010	0,087
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,001	0,031	0,010	0,085
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,002	0,043	0,022	0,136
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,003	0,054	0,063	0,240
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,005	0,063	0,066	0,243
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,007	0,075	0,094	0,288
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,010	0,092	0,094	0,287
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,012	0,103	0,093	0,285
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,015	0,117	0,092	0,284
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,019	0,130	0,091	0,283
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,022	0,141	0,090	0,281
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,026	0,152	0,089	0,279
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,030	0,162	0,088	0,277

Tabel B.2. Beskrivende statistik for ledighedsydelsesmodtagere, fortsat

Ledighedsydelse 1 kvartal tilbage	0,869	0,281	0,904	0,241
Ledighedsydelse 2 kvartal tilbage	0,717	0,413	0,786	0,379
Ledighedsydelse 3 kvartal tilbage	0,596	0,462	0,661	0,450
Ledighedsydelse 4 kvartal tilbage	0,495	0,472	0,600	0,470
Ledighedsydelse 5 kvartal tilbage	0,397	0,464	0,516	0,480
Ledighedsydelse 6 kvartal tilbage	0,323	0,446	0,471	0,482
Ledighedsydelse 7 kvartal tilbage	0,264	0,421	0,429	0,478
Ledighedsydelse 8 kvartal tilbage	0,232	0,403	0,393	0,471
Ledighedsydelse 9 kvartal tilbage	0,206	0,387	0,355	0,463
Ledighedsydelse 10 kvartal tilbage	0,190	0,376	0,320	0,450
Ledighedsydelse 11 kvartal tilbage	0,175	0,366	0,290	0,439
Ledighedsydelse 12 kvartal tilbage	0,169	0,362	0,266	0,426
Sygedagpenge 1 kvartal tilbage	0,045	0,174	0,027	0,135
Sygedagpenge 2 kvartal tilbage	0,107	0,290	0,061	0,226
Sygedagpenge 3 kvartal tilbage	0,162	0,351	0,095	0,279
Sygedagpenge 4 kvartal tilbage	0,209	0,391	0,117	0,312
Sygedagpenge 5 kvartal tilbage	0,249	0,414	0,139	0,333
Sygedagpenge 6 kvartal tilbage	0,277	0,430	0,153	0,348
Sygedagpenge 7 kvartal tilbage	0,298	0,438	0,167	0,358
Sygedagpenge 8 kvartal tilbage	0,300	0,438	0,176	0,365
Sygedagpenge 9 kvartal tilbage	0,298	0,435	0,185	0,372
Sygedagpenge 10 kvartal tilbage	0,282	0,427	0,187	0,372
Sygedagpenge 11 kvartal tilbage	0,270	0,420	0,190	0,375
Sygedagpenge 12 kvartal tilbage	0,249	0,407	0,189	0,373
Somatisk diagnosegruppe 1	0,029	0,168	0,025	0,155
Somatisk diagnosegruppe 2	0,023	0,148	0,022	0,146
Somatisk diagnosegruppe 3	0,111	0,314	0,144	0,351
Somatisk diagnosegruppe 4	0,131	0,337	0,137	0,344
Somatisk diagnosegruppe 5	0,063	0,243	0,068	0,252
Somatisk diagnosegruppe 6	0,356	0,479	0,361	0,480
Somatisk diagnosegruppe 7	0,045	0,208	0,047	0,212
Somatisk diagnosegruppe 8	0,235	0,424	0,255	0,436
Somatisk diagnosegruppe 9	0,063	0,242	0,067	0,250
Somatisk diagnosegruppe 10	0,587	0,492	0,752	0,432
Somatisk diagnosegruppe 11	0,326	0,469	0,314	0,464
Psykiatrisk diagnosegruppe 0	0,002	0,044	0,003	0,059
Psykiatrisk diagnosegruppe 1	0,019	0,137	0,020	0,140
Psykiatrisk diagnosegruppe 2	0,014	0,118	0,017	0,128
Psykiatrisk diagnosegruppe 3	0,063	0,244	0,075	0,263
Psykiatrisk diagnosegruppe 4	0,056	0,229	0,075	0,263
Psykiatrisk diagnosegruppe 5	0,003	0,057	0,003	0,055
Psykiatrisk diagnosegruppe 6	0,027	0,163	0,032	0,177
Psykiatrisk diagnosegruppe 7	0,001	0,035	0,002	0,044
Psykiatrisk diagnosegruppe 8	0,002	0,040	0,004	0,062
Psykiatrisk diagnosegruppe 9	0,006	0,079	0,014	0,115
Psykiatrisk diagnosegruppe 99	0,012	0,111	0,014	0,116
Samlede lægehonorar i 10000dkk	0,421	0,478	0,408	0,482
Samlede lægehonorar i 10000dkk i anden	0,004	0,015	0,004	0,015
Uger med lægebesøg 1-3	0,079	0,270	0,082	0,274
Uger med lægebesøg 4-7	0,176	0,381	0,181	0,385
Uger med lægebesøg 8-13	0,311	0,463	0,324	0,468
Uger med lægebesøg 14+	0,417	0,493	0,397	0,489
Uddannelse, gymnasial	0,027	0,163	0,031	0,174
Uddannelse, erhvervsfaglig	0,367	0,482	0,364	0,481
Uddannelse, videregående	0,133	0,339	0,137	0,344
Under uddannelse	0,008	0,090	0,008	0,088
Labor market tightness	0,051	0,024	0,067	0,032
	25.641		28028	

Tabel B.3. Beskrivende statistik for sygedagpengemodtagere

Variable	Før-reform		Efter-reform	
	Gennemsnit	Std. afv.	Gennemsnit	Std. afv.
Kvinde	0,579	0,494	0,598	0,490
Alder 22-29	0,127	0,333	0,113	0,316
Alder 40-49	0,323	0,468	0,329	0,470
Alder 50-59	0,282	0,450	0,305	0,460
Indvandrer	0,104	0,305	0,107	0,310
Efterkommer	0,009	0,092	0,010	0,101
Matchkat 1	0,386	0,487	0,540	0,498
Matchkat 2	0,033	0,177	0,030	0,170
Matchkat 3	0,002	0,049	0,005	0,069
Beskæftigelsesgrad 1 kvartal tilbage	0,226	0,339	0,205	0,317
Beskæftigelsesgrad 2 kvartal tilbage	0,422	0,445	0,423	0,445
Beskæftigelsesgrad 3 kvartal tilbage	0,513	0,459	0,512	0,460
Beskæftigelsesgrad 4 kvartal tilbage	0,584	0,445	0,570	0,453
Beskæftigelsesgrad 5 kvartal tilbage	0,635	0,439	0,607	0,450
Beskæftigelsesgrad 6 kvartal tilbage	0,677	0,422	0,634	0,441
Beskæftigelsesgrad 7 kvartal tilbage	0,701	0,416	0,649	0,440
Beskæftigelsesgrad 8 kvartal tilbage	0,715	0,406	0,664	0,431
Beskæftigelsesgrad 9 kvartal tilbage	0,718	0,408	0,673	0,432
Beskæftigelsesgrad 10 kvartal tilbage	0,720	0,403	0,682	0,425
Beskæftigelsesgrad 11 kvartal tilbage	0,716	0,410	0,685	0,429
Beskæftigelsesgrad 12 kvartal tilbage	0,710	0,409	0,689	0,423
Kth, arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,000	0,017	0,000	0,017
Kth, arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,001	0,031	0,001	0,030
Kth, arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,002	0,041	0,002	0,040
Kth, arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,003	0,049	0,003	0,049
Kth, arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,004	0,052	0,003	0,052
Kth, arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,004	0,056	0,004	0,057
Kth, arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,004	0,057	0,005	0,061
Kth, arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,005	0,061	0,005	0,063
Kth, arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,006	0,064	0,006	0,066
Kth, arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,007	0,071	0,006	0,070
Kth, arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,007	0,074	0,007	0,074
Kth, arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,008	0,079	0,007	0,076
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 1 kvartal tilbage	0,000	0,015	0,000	0,015
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 2 kvartal tilbage	0,001	0,028	0,001	0,027
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 3 kvartal tilbage	0,002	0,039	0,002	0,038
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 4 kvartal tilbage	0,003	0,049	0,003	0,047
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 5 kvartal tilbage	0,004	0,056	0,004	0,056
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 6 kvartal tilbage	0,005	0,062	0,005	0,062
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 7 kvartal tilbage	0,006	0,069	0,005	0,068
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 8 kvartal tilbage	0,007	0,074	0,006	0,071
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 9 kvartal tilbage	0,009	0,084	0,006	0,075
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 10 kvartal tilbage	0,010	0,093	0,007	0,076
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 11 kvartal tilbage	0,013	0,103	0,007	0,079
Kth, ej arbejdsmarkedssparat 12 kvartal tilbage	0,015	0,112	0,008	0,081

Tabel B.3. Beskrivende statistik for sygedagpengemodtagere, fortsat

Ledighedsydelse 1 kvartal tilbage	0,000	0,006	0,000	0,003
Ledighedsydelse 2 kvartal tilbage	0,000	0,014	0,000	0,004
Ledighedsydelse 3 kvartal tilbage	0,001	0,020	0,000	0,009
Ledighedsydelse 4 kvartal tilbage	0,001	0,026	0,000	0,014
Ledighedsydelse 5 kvartal tilbage	0,001	0,029	0,001	0,020
Ledighedsydelse 6 kvartal tilbage	0,001	0,031	0,001	0,025
Ledighedsydelse 7 kvartal tilbage	0,001	0,033	0,001	0,026
Ledighedsydelse 8 kvartal tilbage	0,001	0,034	0,001	0,030
Ledighedsydelse 9 kvartal tilbage	0,001	0,034	0,001	0,030
Ledighedsydelse 10 kvartal tilbage	0,001	0,035	0,001	0,031
Ledighedsydelse 11 kvartal tilbage	0,001	0,036	0,001	0,029
Ledighedsydelse 12 kvartal tilbage	0,002	0,037	0,001	0,029
Sygedagpenge 1 kvartal tilbage	0,717	0,366	0,744	0,344
Sygedagpenge 2 kvartal tilbage	0,470	0,451	0,471	0,449
Sygedagpenge 3 kvartal tilbage	0,352	0,438	0,342	0,435
Sygedagpenge 4 kvartal tilbage	0,266	0,399	0,255	0,395
Sygedagpenge 5 kvartal tilbage	0,210	0,369	0,196	0,357
Sygedagpenge 6 kvartal tilbage	0,169	0,333	0,160	0,327
Sygedagpenge 7 kvartal tilbage	0,148	0,317	0,141	0,309
Sygedagpenge 8 kvartal tilbage	0,130	0,294	0,123	0,289
Sygedagpenge 9 kvartal tilbage	0,121	0,286	0,115	0,282
Sygedagpenge 10 kvartal tilbage	0,108	0,269	0,106	0,270
Sygedagpenge 11 kvartal tilbage	0,102	0,263	0,102	0,266
Sygedagpenge 12 kvartal tilbage	0,093	0,248	0,095	0,254
Somatisk diagnosegruppe 1	0,061	0,240	0,067	0,249
Somatisk diagnosegruppe 2	0,014	0,119	0,012	0,111
Somatisk diagnosegruppe 3	0,082	0,275	0,106	0,308
Somatisk diagnosegruppe 4	0,118	0,323	0,126	0,332
Somatisk diagnosegruppe 5	0,059	0,237	0,063	0,242
Somatisk diagnosegruppe 6	0,295	0,456	0,321	0,467
Somatisk diagnosegruppe 7	0,078	0,268	0,074	0,262
Somatisk diagnosegruppe 8	0,215	0,411	0,231	0,421
Somatisk diagnosegruppe 9	0,050	0,218	0,056	0,229
Somatisk diagnosegruppe 10	0,572	0,495	0,732	0,443
Somatisk diagnosegruppe 11	0,394	0,489	0,380	0,485
Psykiatrisk diagnosegruppe 0	0,002	0,039	0,002	0,043
Psykiatrisk diagnosegruppe 1	0,018	0,134	0,017	0,129
Psykiatrisk diagnosegruppe 2	0,009	0,096	0,009	0,097
Psykiatrisk diagnosegruppe 3	0,056	0,229	0,062	0,242
Psykiatrisk diagnosegruppe 4	0,049	0,217	0,062	0,241
Psykiatrisk diagnosegruppe 5	0,004	0,061	0,004	0,064
Psykiatrisk diagnosegruppe 6	0,018	0,134	0,020	0,140
Psykiatrisk diagnosegruppe 7	0,000	0,014	0,000	0,020
Psykiatrisk diagnosegruppe 8	0,000	0,022	0,001	0,033
Psykiatrisk diagnosegruppe 9	0,005	0,069	0,008	0,088
Psykiatrisk diagnosegruppe 99	0,011	0,105	0,013	0,114
Samlede lægehonorar i 10000dkk	0,406	0,386	0,391	0,374
Samlede lægehonorar i 10000dkk i anden	0,003	0,008	0,003	0,008
Uger med lægebesøg 1-3	0,074	0,262	0,068	0,252
Uger med lægebesøg 4-7	0,194	0,395	0,194	0,396
Uger med lægebesøg 8-13	0,337	0,473	0,351	0,477
Uger med lægebesøg 14+	0,385	0,486	0,379	0,485
Uddannelse, gymnasial	0,047	0,211	0,048	0,213
Uddannelse, erhvervsfaglig	0,408	0,492	0,413	0,492
Uddannelse, videregående	0,205	0,404	0,245	0,430
Under uddannelse	0,048	0,214	0,057	0,233
Labor market tightness	0,052	0,024	0,068	0,031
Antal observationer	167.096		144.273	

Tabel B.4. Oversigt over somatiske og psykiatriske diagnosegrupper anvendt i de statistiske analyser

Somatiske diagnoser	
Gruppe 1	Kræft og forstadier
Gruppe 2	Sukkersyge
Gruppe 3	Sygdomme i nervesystemet
Gruppe 4	Hjerte-kar sygdomme
Gruppe 5	Lungesygdomme
Gruppe 6	Bevægelsesapparatlidelser
Gruppe 7	Svangerskab og barsel
Gruppe 8	Fordøjelse- og urinvejslidelser
Gruppe 9	Øjne og ører
Gruppe 10	Diagnostiske undersøgelser mv
Gruppe 11	Uheld og andre ydre årsager til skade
Psykiatriske diagnoser	
Gruppe 0	Organiske psykiske lidelser, dvs. lidelser eller tilstande, der skyldes beskadigelse eller sygdom, der påvirker hjernens funktion
Gruppe 1	Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser forårsaget af brug af psykoaktive stoffer
Gruppe 2	Skizofreni, skizotypisk sindslidelse, paranoide sindslidelser, akutte og forbigående psykotiske tilstande samt skizo-affektive sindslidelser
Gruppe 3	Affektive sindslidelser
Gruppe 4	Nervøse og stress-relaterede tilstande samt tilstande med psykisk betingede legemlige symptomer
Gruppe 5	Adfærdsændringer forbundet med fysiologiske forstyrrelser og fysiske faktorer
Gruppe 6	Forstyrrelser og forandringer af personlighedsstruktur og adfærd i voksenalderen
Gruppe 7	Mental retardering
Gruppe 8	Psykiske udviklingsforstyrrelser
Gruppe 9	Adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser opstået i barndom eller opvækst
Gruppe 99	Ikke nærmere specificerede psykiske lidelser

Appendiks C: Litteratursøgningen

Der er foretaget en forholdsvis enkel søgning på litteratur om emnet. Søgningen efter litteratur om reformer af førtidspensions-systemer er foretaget i databasen Econlit. Søgstrengen var:

"Disability and pension and reform"

Der er søgt både i publiceret litteratur og working papers publiceret mellem 1980 og 2017. Denne søgning gav 128 hits. Herefter anvendtes flg. Inklusionskriterier for de identificerede studier:

- Beskæftigelseseffekter af reformer
- Generelle diskussioner af disability insurance reformer og cross-country analyser
- Oversigtsartikler

Artikler blev ekskluderet efter følgende kriterier:

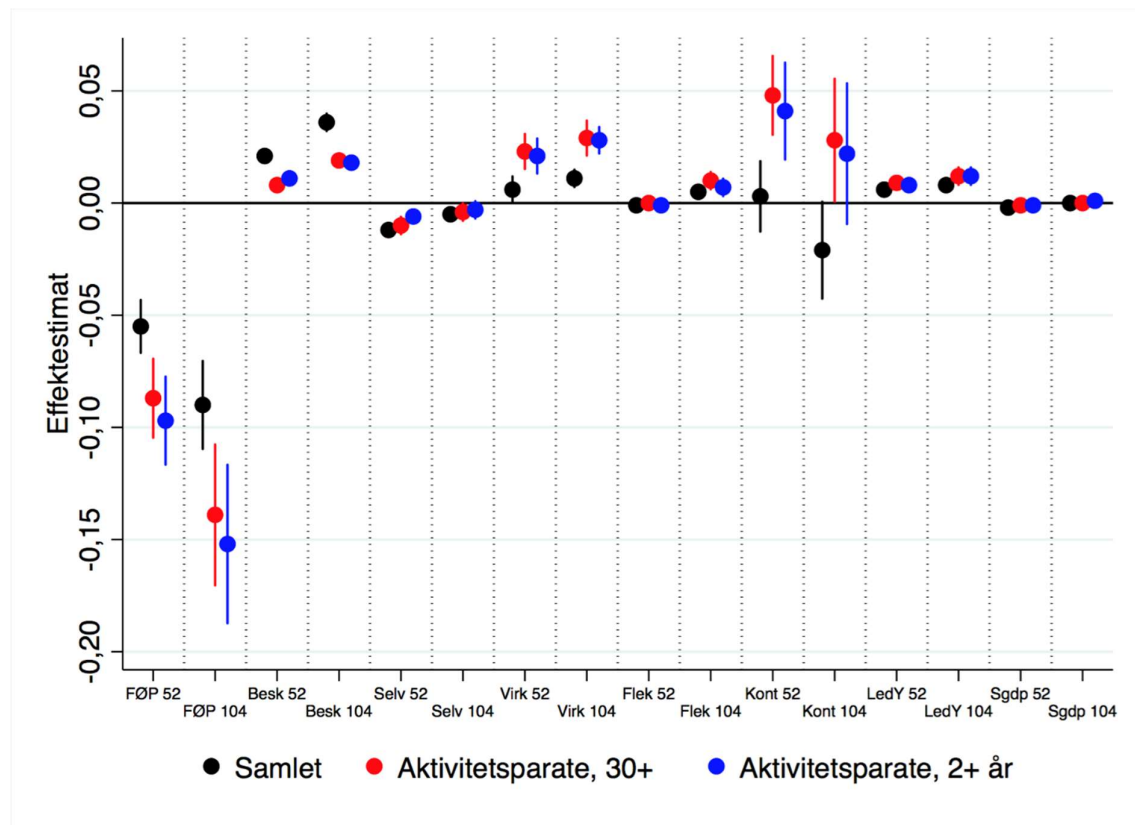
- Teoretiske modeller
- Artikler på andre sprog end engelsk og dansk
- Omhandler ikke disability (men andre former for tilbagetrækning)
- Artikler udelukkende om 'pathways to retirement'

Efter at have læst titler og abstracts var der 12 artikler som blev studeret, og hvoraf nogle anvendes i denne litteratur oversigt. Vi søgte i referencelisterne i alle disse 12 artikler, hvilket gav anledning til at inkludere yderligere 7 artikler.

Appendiks D: Resultater inklusiv ressourceforløb

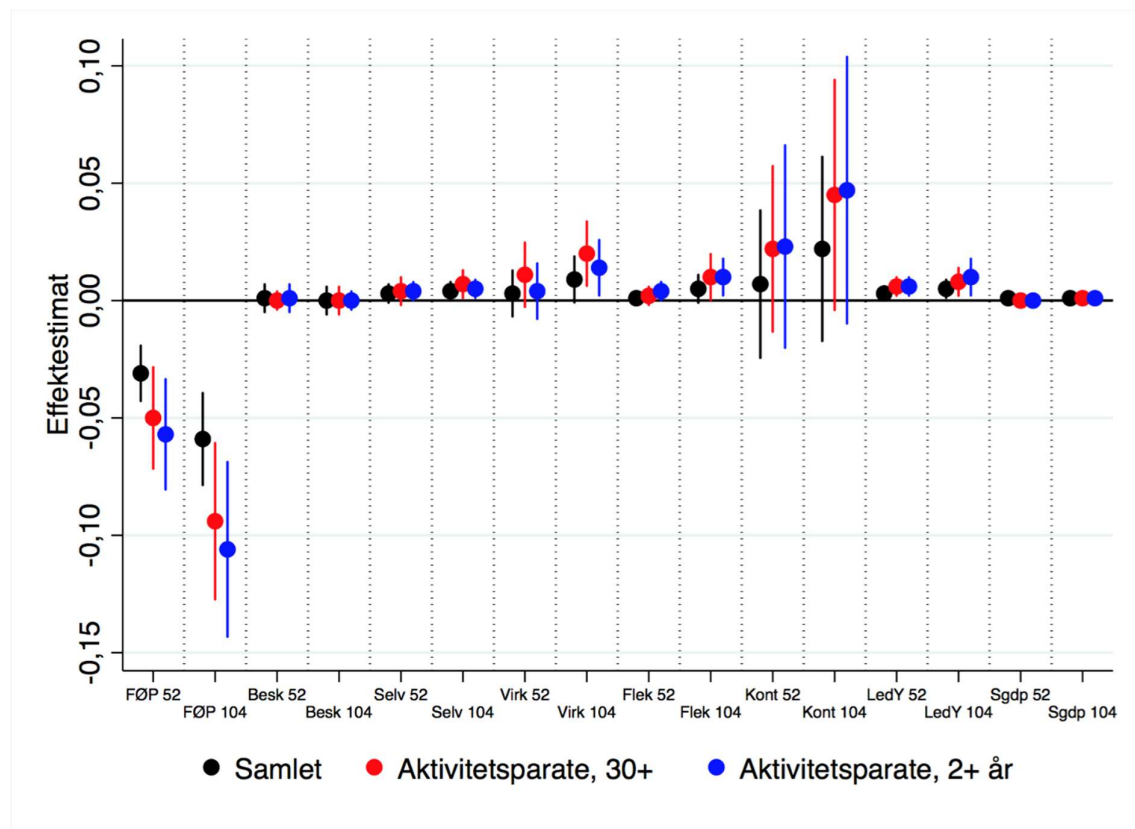
I dette appendiks vises resultater for de tre populationer, hvor der udover de individer der observeres på de pågældende ydelser i observationsugen også inkluderes personer i ressourceforløb der umiddelbart inden de overgik til ressourceforløb var på den pågældende ydelse. Dvs. personer der var på kontanthjælp inden de overgik til ressourceforløb inkluderes i populationen af kontanthjælpsmodtagere.

Figur D. 1. Resultater for kontanthjælpsmodtagere, model baseret på tidsvariation

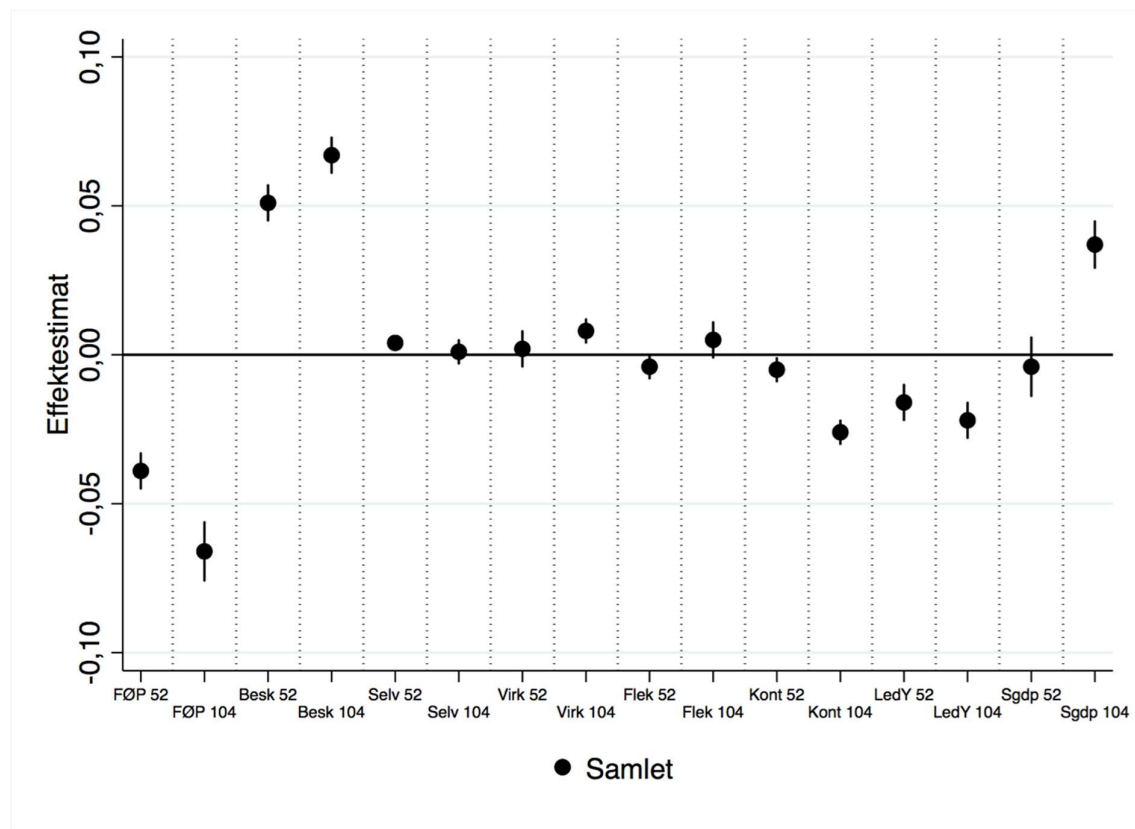
Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur D. 2. Resultater for kontanthjælpsmodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

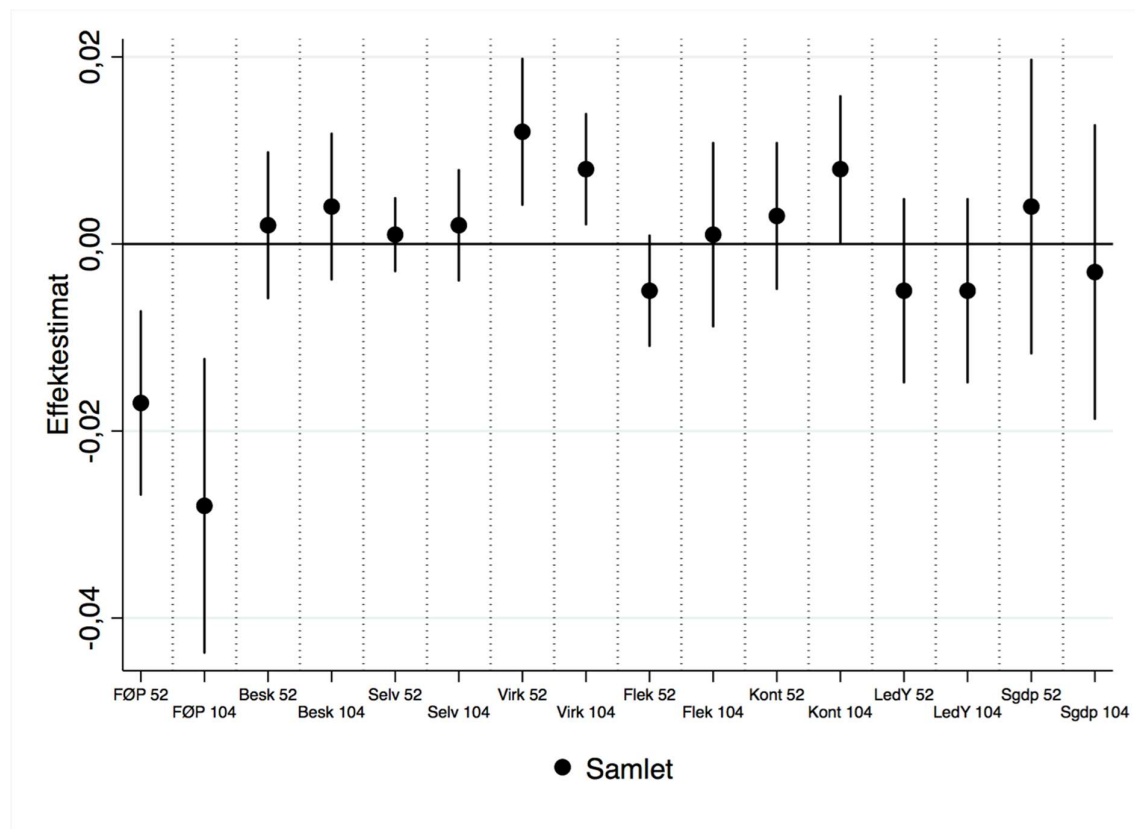
Anm: Cirklerne angiver effekttestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur D. 3. Resultater for sygedagpengemodtagere, model baseret på tidsvariation

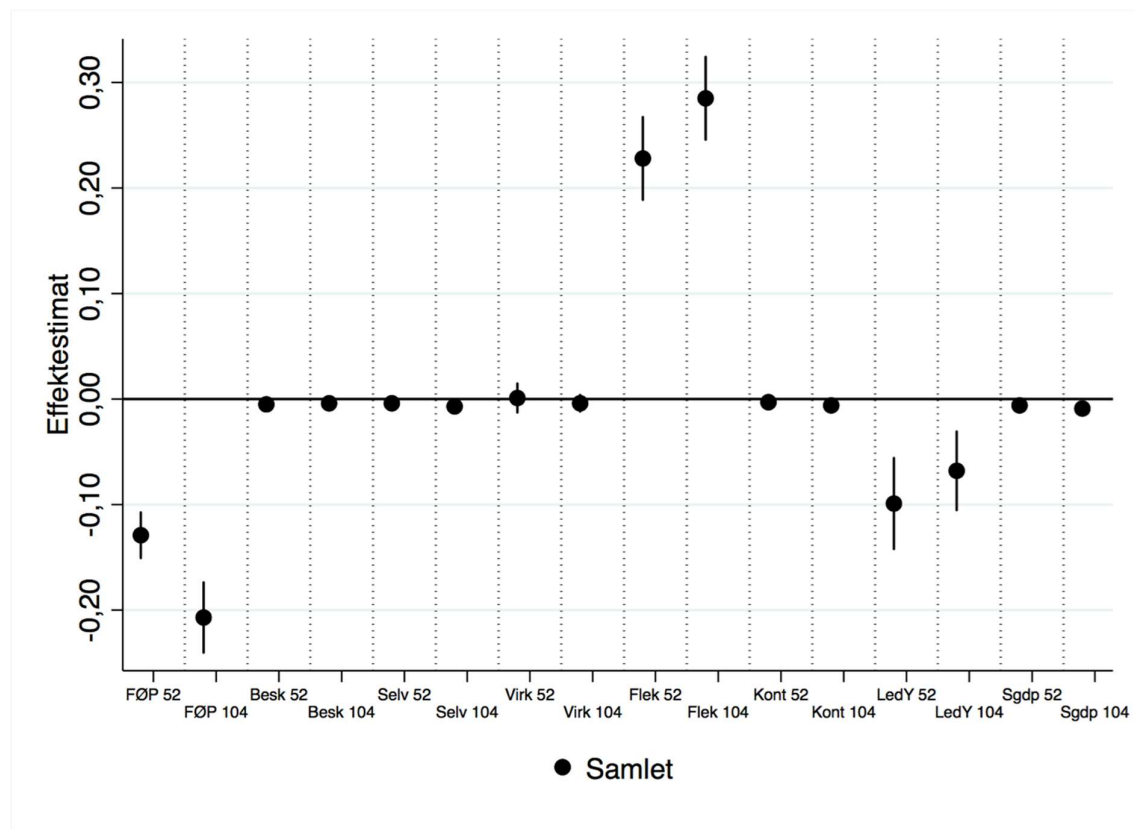
Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur D. 4. Resultater for sygedagpengemodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

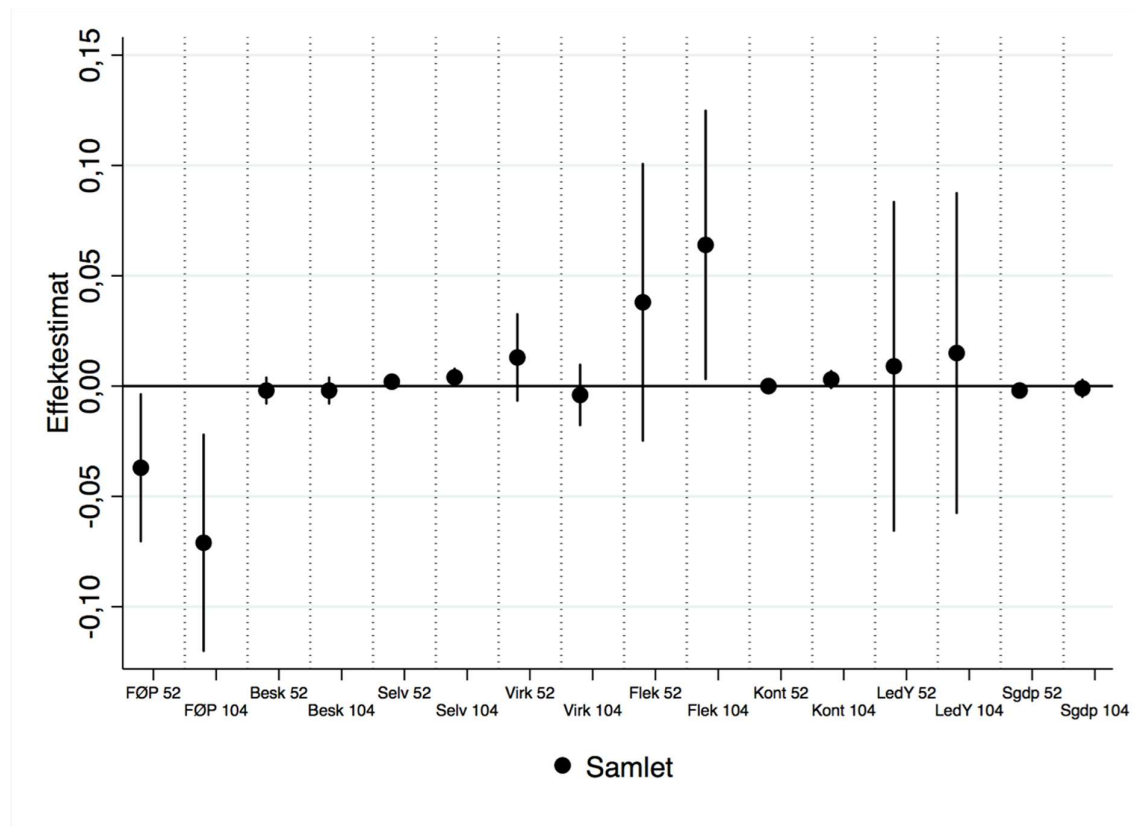
Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskaraktistika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur D. 5. Resultater for ledighedsydelsesmodtagere, model baseret på tidsvariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.

Figur D. 6. Resultater for ledighedsydelsesmodtagere, model baseret på tids- og kommunevariation

Anm: Cirklerne angiver effektestimatet for de forskellige populationers tilgang til forskellige arbejdsmarkedstilstande. De lodrette streger gennem cirklerne angiver et 95% konfidensinterval. Alle resultater er baseret på lineære sandsynlighedsmodeller der inkluderer en række baggrundskarakteristika og en konjunkturvariabel. Der er to estimater opgjort henholdsvis 52 og 104 uger efter de prædefinerede observationsuger.